

Nr 4

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1957/58 under fjärde huvudtiteln, avseende anslagen inom försvarsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

1:o) **Motioner om påskyndande av pågående utredningsarbete rörande försvarsfrågan.** I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ewerlöf m. fl.* (I: 251) och den andra inom andra kammaren av herr *Cassel m. fl.* (II: 300), har hemställts, att riksdagen måtte besluta uttala, att enligt dess mening pågående utredningsarbete bör bedrivas i sådan takt, att förslag kan föreläggas 1958 års riksdag till beslut om långsiktiga riktlinjer för ett fortsatt effektivt försvar.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen I: 251.

Statssekreteraren i försvarsdepartementet Karleby har den 28 mars 1957 till statsutskottets första avdelning för kännedom översänt avskrift av chefens för försvarsdepartementet skrivelse den 21 mars 1957 till överbefälhavaren med uppdrag att verkställa överarbetning av ÖB-planen. Skrivelsen är av följande lydelse.

Efter samråd med 1955 års försvarsberedning och med dess enhälliga tillstyrkan får jag härmed anmoda överbefälhavaren att verkställa följande uppdrag.

Överbefälhavaren framlade år 1954 förslag till riktlinjer för krigsmaktens fortsatta utveckling. Sedan dess ha tre år förflutit under vilka den militärtekniska utvecklingen snabbt fortskridit. En överarbetning av riktlinjerna bör därför ske mot bakgrunden av det aktuella läget och framtidsutsikterna i militärt, tekniskt och ekonomiskt avseende. Vid den nya utredningen böra ÖB-förslagets grundprinciper beträffande bland annat en efter utvecklingen kontinuerligt anpassad långsiktspianering och vidmakt-hållande av god kvalitet fasthållas.

Utredningen bör grundas på den allmänna förutsättningen att någon avgörande förändring i den gällande, av statsmakterna år 1948 fastställda målsättningen för det militära försvaret icke ifrågasättes.

Vid utredningen skall eftersträvas en sådan avvägning mellan de olika försvarsmedlen, fotad bland annat på en operationsanalytisk värdering av stridsmedlen och en bedömning av ett framtida krigs sannolika natur, att en maximal försvarseffekt uppnås med den ekonomiska insatsen.

Av samhällsekonomiska och statsfinansiella skäl synas kostnaderna i främsta rummet böra beräknas så att de rymmas inom en begränsad anslagsram, innebärande omkring 95 % alternativt 90 % av kostnaderna i ett stabilt penningvärde därest ÖB förslag till riktlinjer för krigsmaktens fortsatta utveckling nu skulle börja tillämpas så att år 1957/58 motsvarade ÖB-planens första år med omräkning till dagens penningvärde. Innebörden av en kostnadsram enligt ÖB riktlinjer ävensom de militära konsekvenserna av en i stort sett oförändrad kostnadsram torde i detta sammanhang också böra belysas.

Som allmän riktpunkt bör vidare understrykas att en jämn kostnadsutveckling skall eftersträvas.

Anslagen under kapitalbudgeten böra beräknas så att tillgänglig materiel effektivt kan utnyttjas.

Konsekvenserna av införandet av nya vapen klarlägges.

Utredningen bör avse de allmänna riktlinjerna för försvarsmaktens framtida utformning så att erforderligt underlag skapas för bedömning av de föreslagna åtgärdernas konsekvenser.

För utvecklingen på längre sikt framläggas summariska kostnadsberäkningar.

För de närmaste 4 à 6 åren utarbetas ett mera detaljerat förslag med kostnadsberäkningar.

Resultaten böra framläggas utan dröjsmål och kunna redovisas efter hand med till en början det mera detaljerade förslaget samt ett utkast till prognos för utvecklingen på längre sikt.

Utskottet vill erinra om att chefen för försvarsdepartementet efter samråd med 1955 års försvarsberedning och med dess enhälliga tillstyrkan genom skrivelse den 21 mars 1957 uppdragit åt överbefälhavaren att verkställa överarbetning, mot bakgrunden av det aktuella läget och framtidsutsikterna i militärt, tekniskt och ekonomiskt avseende, av de av denne år 1954 framlagda förslagen till riktlinjer för krigsmaktens fortsatta utveckling. Enligt skrivelsen bör vid den nya utredningen ÖB-förslagets grundprinciper beträffande bland annat en efter utvecklingen kontinuerligt anpassad långsiktsplanering och vidmakthållande av god kvalitet fasthållas. Vidare uttalas, att utredningen bör grundas på den allmänna försättsättningen, att någon avgörande förändring i den gällande, av statsmakterna år 1948 fastställda målsättningen för det militära försvaret icke ifrågasättes. Departementschefen har vidare förutsatt, att resultaten av utredningen framläggas utan dröjsmål.

Vid den sålunda förestående överarbetningen av ÖB-planen torde de i de föreliggande motionerna berörda problemen komma under behandling. Med hänsyn härtill finner utskottet motionerna icke böra föranleda annan riksdagens åtgärd än att riksdagen vill understryka departementschefens

i skrivelsen till överbefälhavaren gjorda uttalande, att resultaten av utredningen böra framläggas utan dröjsmål.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 251 och II: 300, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anför.

2:o) **Viss beredskapsfråga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen nr 1 under fjärde huvudtiteln (punkt 1, s. 22 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 januari 1957) framlagda förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1957/58 medgiva att, därest av beredskapsskäl värnpliktiga inkallas till repetitionsövning av större omfattning eller beredskapsövning eller ock av samma skäl andra särskilda åtgärder måste vidtagas, följande under riksstatens fjärde huvudtitel uppförda reservationsanslag, nämligen Armén: Övningar m. m., Armén: Underhåll av tygmateriel m. m., Marinen: Övningar m. m., Marinen: Underhåll av fartyg m. m., Flygvapnet: Övningar m. m. samt Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m., må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas.

Försvarsdepartementet

3:o) **Försvarsdepartementet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2, s. 23 och 24) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för försvarsdepartementet, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58, dels ock till Försvarsdepartementet: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 152 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 995 000 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet under För flera huvudtitlar gemensamma frågor anför i ämnet föreslås att en tjänst för budgetsekreterare i Cr 8 inrättas vid försvarsdepartementet. Vidare beräknas medel för avlöande av en amanuens och ett biträde för skriv- och kontorsgöromål.

Jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången bör en tjänst

för kontorsbiträde i Ca 8 inrättas. Då blivande innehavare av tjänsten torde komma att inneha högre icke-ordinarie tjänst beräknas icke några medel för den nya tjänsten.

Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet anfört i ämnet föreslås vidare att i försvarsdepartementets avlöningsstat uppföres en förslagsvis betecknad post, benämnd »Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft». Beräkning av medel för ifrågavarande ändamål under förevarande anslag medför en minskning av medelsbehovet under fjärde huvudtitelns anslag Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

Utskottet, som finner sig böra tillstyrka av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen och icke har något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen, hemställer,

att riksdagen må

a) på personalförteckningen för försvarsdepartementet uppföra ytterligare tjänster för en budgetsekreterare i lönegrad Cr 8 och ett kontorsbiträde i lönegrad Ca 8;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöning till departementschefen	37 700
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	520 000
3. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbeträffningar, <i>förslagsvis</i>	198 000
4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 060
5. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	81 000
6. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	197 000
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	262 240
	<hr/>
	Summa kronor 1 299 000

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	147 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 1 152 000

c) till *Försvarsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 152 000 kronor.

4:o) **Försvarsdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 25), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 120 000 kronor.

Centrala förvaltningsmyndigheter

FÖRSVARETS SJUKVÅRDSSTYRELSE

5:o) **Försvarets sjukvårdsstyrelse: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 27—29), innebärande en av automatiska kostnadsförändringar föranledd anslagshöjning av 34 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets sjukvårdsstyrelse, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	324 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	67 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	12 600
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	244 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	190 400
	<hr/>
	Summa kronor 838 000

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	52 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 786 000

b) till *Försvarets sjukvårdsstyrelse: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 786 000 kronor.

6:o) **Försvarets sjukvårdsstyrelse: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 29 och 30), innebärande en anslagshöjning av 8 000 kronor huvudsakligen av automatisk natur, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets sjukvårdsstyrelse: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 93 000 kronor.

FORTIFIKATIONSFÖRVALTNINGEN

7:o) **Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7, s. 30—33) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för fortifikationsförvaltningen, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för fortifikationsförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58, dels ock till Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 3 020 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 800 000 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslås att en på fortifikationsförvaltningens personalförteckning för extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 25 med avlöning från byggnadsanslag uppförd tjänst för byråarkitekt i Ce 27 omvandlas till tjänst för förste byråarkitekt i Ce 29. Vidare föreslås att tjänster inrättas för en laborator i Ce 33, en förste byråsekreterare i Ce 29, en jägmästare i Ce 29 och en skogstekniker i Ce 17. Departementschefen förutsätter att innehavaren av den nya tjänsten för jägmästare kommer att få så kvalificerade arbetsuppgifter och en så självständig ställning, att inrättandet av tjänsten medför en verklig avlastning för jägmästaren i Ca 32.

Övriga kostnadsförändringar äro av automatisk natur.

Med hänsyn till att även den lägre extra ordinarie personalen vid fortifikationsförvaltningen upptages i personalförteckning, som fastställes av Kungl. Maj:t, samt med hänsyn till förhållandena i samband med pågående, av riksdagen beslutad omorganisation av fastighetsförvaltningen inom försvaret torde anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal även för nästa budgetår böra betecknas förslagsvis. Posten bör emellertid liksom hittills maximeras av Kungl. Maj:t.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, har icke något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) *dels* på personalförteckningen för fortifikationsförvaltningen uppföra tjänster för ytterligare en förste byråsekre-

terare och en förste byråarkitekt, båda i lönegrad Ce 29, samt tjänster för en laborator i lönegrad Ce 33 och en jägmästare i lönegrad Ce 29, dels ock från förteckningen utesluta en tjänst för byråarkitekt i lönegrad Ce 27;

b) fastställa följande avlöningsstat för fortifikationsförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	510 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	420 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	9 840
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 639 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	772 160
<u>Summa kronor</u>	<u>3 351 000</u>

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	331 000
<u>Nettoutgift kronor</u>	<u>3 020 000</u>

c) till *Fortifikationsförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 3 020 000 kronor.

8:o) **Fortifikationsförvaltningen: Omkostnader. Fortifikationsförvaltningen: Forskningsverksamhet m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 8 och 9, s. 33—35), innebärande vad beträffar förstnämnda anslag en av höjda löner för städningpersonal föranledd anslagshöjning av 5 000 kronor och vad beträffar sistnämnda anslag en av inträffade lönestegringar föranledd anslagshöjning av 9 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1957/58 anvisa

a) till *Fortifikationsförvaltningen*: *Omkostnader* ett förslagsanslag av 305 000 kronor;

b) till *Fortifikationsförvaltningen*: *Forskningsverksamhet m. m.* ett reservationsanslag av 655 000 kronor.

9:o) **Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens övningar m. m. Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och repara-**

tionsberedskapens materiel. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 10 och 11, s. 35 och 36), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1957/58 anvisa

a) till *Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens övningar m. m.* ett reservationsanslag av 100 kronor;

b) till *Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens materiel* ett reservationsanslag av 100 kronor.

ARMÉTYGFÖRVALTNINGEN

10:o) **Armétygförvaltningen: Årskostnader för industriell krigsberedskap.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, s. 37 och 38), innebärande en anslagshöjning av 100 000 kronor huvudsakligen av automatisk natur, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armétygförvaltningen: Årskostnader för industriell krigsberedskap* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

11:o) **Armétygförvaltningen: Engångskostnader för industriell krigsberedskap.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14, s. 38 och 39), innebärande en anslagshöjning av 350 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armétygförvaltningen: Engångskostnader för industriell krigsberedskap* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 4 350 000 kronor.

Försvarskrafterna

FÖRSVARSSTABEN

12:o) **Försvarsstabens: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 19, s. 42—54) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för försvarsstabens, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarsstabens, med undantag av försvarsväsendets radioanstalt m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58, dels ock till Försvarsstabens: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 13 547 000 kronor.

Vidare har i en inom andra kammaren av herr *Nelander m. fl.* väckt motion (II: 227) hemställts, att förevarande anslag måtte uppföras med 13 366 500 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 226.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 12 779 000 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslås att vid försvarsstaben inrättas en beställning för major eller kapten i Ma 30 eller Md 27 i utbyte mot en kaptensbeställning i Md 27.

Beträffande personal hos förvaltningsofficeren och vid chefsexpeditionen tillstyrker departementschefen att tjänster inrättas för en förrådsman i Ce 11 och en vaktmästare i Ce 10, utan att dock beräkna särskilda medel för ändamålet.

Departementschefen tillstyrker vidare inrättande av två kaptensbeställningar i Md 27, varav den ena för arméavdelningen och den andra för inrikesavdelningen, samt en tjänst för arkivarie i Ce 27, sistnämnda tjänst i utbyte mot en arvodesbefattning för halvtidstjänstgörande arkivarie. Vid uppkommande vakans å arkivarietjänsten torde tjänstens lönegradsplacement böra omprövas.

Försvarsstabschefen har framlagt förslag om höjning av arvodet till överbefälhavarens juridiska biträde. Då viss tids erfarenhet av arbetsuppgifternas art och omfattning bör avvaktas kan enligt departementschefen ställning icke nu tagas till frågan. Kungl. Maj:t torde böra utverka riksdagens bemyndigande att reglera arvodet, därest så skulle anses befogat.

Departementschefen föreslår att tjänster för en kansliskrivare i Cg 15 vid utrikesavdelningen, en stabsredaktör i Cg 25 vid press- och filmavdelningen och en förste byråsekreterare i Cg 27 vid personalvårdsavdelningen omvandlas till extra ordinarie.

Under anslagsposten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har medel beräknats för premier till officerare på aktiv stat, som avlagt godkända kunskapsprov i ryska språket. För riksdagen torde böra anmälas att Kungl. Maj:t genom beslut den 23 mars 1956 medgivit att dylik premie må utgå jämväl till civilmilitär beställningshavare av officers tjänstegrad (tjänstklass).

Kostnaderna för försvarsstabens avlöningar beräknas för budgetåret 1957/58 till 4 722 000 kronor, innebärande en ökning i förhållande till vad som anvisats för innevarande budgetår, 4 484 000 kronor, med 238 000 kronor.

Kostnaderna för försvarsväsendets radioanstalt och medel för viss ytterligare verksamhet vid försvarsstaben har för budgetåret 1956/57 beräknats till 8 295 000 kronor, såvitt avser under förevarande anslag redovisade

kostnader. Departementschefen beräknar motsvarande kostnader för budgetåret 1957/58 till 8 825 000 kronor, vilket innebär en ökning med 530 000 kronor.

Förevarande anslag bör alltså uppföras med 13 547 000 kronor. Anslagshöjningen utgör 768 000 kronor.

Utskottet har icke funnit något vara att erinra mot den verkställda beräkningen av förevarande anslag eller vad departementschefen i samband därmed anfört.

Yrkandet i den föreliggande motionen II: 227 innebär, att nu ifrågasatt anslag minskas som följd av i motionen II: 226 framställt yrkande om indragning av militärassistentbefattningarna vid överståthållarämbetet och länsstyrelserna. Sistnämnda motion, som av utskottet behandlats i annat sammanhang, har numera avslagits av riksdagen, varav följer att utskottet avstyrker förberörda motion II: 227.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 227,

a) på personalförteckningen för försvarsstaben uppföra en beställning för major eller kapten i lönegrad Ma 30 eller Md 27, ytterligare en kaptensbeställning i lönegrad Md 27 och en tjänst för förste byråsekreterare i lönegrad Ce 27 samt en tjänst för arkivarie i lönegrad Ce 27;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarsstaben, med undantag av försvarsväsendets radioanstalt m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 856 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	403 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	54 000
4. Särskilda löneförmåner för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer	
a) Ortstillägg	288 000
b) Barnbidrag, <i>förslagsvis</i>	59 000
c) Utomeuropeiskt tillägg, <i>förslagsvis</i> ...	35 000
d) Bidrag till automobilresor, <i>förslagsvis</i>	16 000
e) Förflyttningsbidrag, <i>förslagsvis</i>	42 000
f) Prisutjämningsstillägg, <i>förslagsvis</i> ...	550 000
	<u>990 000</u>

5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	805 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	879 000
	<hr/>
	Summa kronor 4 987 000

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	265 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 4 722 000

c) till *Försvarsstaben*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 13 547 000 kronor.

13:o) **Försvarsstaben: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, s. 54 och 55), innebärande, i den del anslaget avser verksamheten vid försvarsväsendets radioanstalt m. m., en höjning med 154 000 kronor och beträffande anslaget i övrigt en av automatiska kostnadsändringar föranledd höjning med 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsstaben*: *Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 800 000 kronor.

14:o) **Försvarsstaben: Övningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, s. 55 och 56), som innebär, såvitt avser försvarsstaben, en av höjda traktamenten föranledd ökning med 500 kronor och beträffande radioanstaltens verksamhet oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsstaben*: *Övningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 46 000 kronor.

15:o) **Försvarsstaben: Anskaffning av krigskartor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 56), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsstaben*: *Anskaffning av krigskartor* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kronor.

16:o) **Försvarsstaben: Anskaffning och underhåll av materiel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23, s. 56 och 57), som innebär, såvitt avser försvarsstaben, en av höjda drivmedelspriser föranledd ökad medelsanvisning av 3 000 kronor och beträffande radioanstaltens verksamhet en minskning med 200 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsstaben*: *Anskaffning och underhåll av materiel* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 986 000 kronor.

ARMÉN

AVLÖNINGAR M. M. TILL FAST ANSTÄLLD PERSONAL

17:o) **Armén: Avlöningar till personal å övergångsstat.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, s. 58), innebärande en anslagsminskning av 2 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Avlöningar till personal å övergångsstat* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 kronor.

18:o) **Armén: Avlöningar till personal å reservstat.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, s. 59), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 900 000 kronor.

19:o) **Armén: Avlöningar till personal i arméns reserver m. fl.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, s. 59), innebärande en anslagshöjning av 1 200 000 kronor med hänsyn till anslagsbelastningen och lönehöjningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Avlöningar till personal i arméns reserver m. fl.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 6 300 000 kronor.

20:o) **Armén: Rekryteringskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28, s. 59 och 60), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 55 000 kronor.

21:o) **Armén: Ekiperingsersättningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29, s. 60 och 61), innebärande en anslagshöjning av 150 000 kronor, föranledd av att ordinarie furirer numera uppbära ekiperingsersättning och att viss musikpersonal förutsatts skola tillerkännas ersättning utöver utgående ekiperingsbidrag, får utskottet, under framhållande av att någon ändring i nu gällande grunder för ekiperingshjälp icke förutsatts, hemställa,

att riksdagen må till *Armén: Ekiperingsersättningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 950 000 kronor.

22:o) **Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 30, s. 61—63) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 12 400 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 12 100 000 kronor.

Medelsanvisningen för budgetåret 1956/57 grundade sig på ett antal av 1 243 arbetare. För nästa budgetår räknas med ett behov av 1 160 man, varjämte medel beräknas för de förrådsarbetare, motsvarande 500 arbetsmånader, som erfordras i samband med repetitionsövningarna under nästa budgetår.

Den under år 1956 inträffade höjningen av arbetslönerna bör beaktas vid beräkningen av anslaget.

Med utgångspunkt i vad nu anförts samt med ledning av belastningen på anslaget under sistförflutet budgetår beräknar departementschefen medelsbehovet för nästa budgetår till 12 400 000 kronor, innebärande en höjning med 300 000 kronor.

Utskottet tillstyrker den verkställda anslagsberäkningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 12 400 000 kronor.

AVLÖNINGAR M. M. TILL VÄRNPLIKTIGA

23:o) **Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, s. 63 och 64), innebärande en anslagshöjning av 10 900 000 kronor, betingad av ökat antal tjänstgöringsdagar i anledning av återupptagande av repetitionsövningarna och i övrigt samt av belastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 48 600 000 kronor.

24:o) **Armén: Familjebidrag.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 32, s. 64—67) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Bengtson m. fl.* (I: 350) och den andra inom andra kammaren av herr *Dahlén* (II: 477), hemställt, att riksdagen måtte för budgetåret 1957/58 anvisa följande förslagsanslag, nämligen till *Armén:*

Familjebidrag 26 500 000 kronor, till Marinen: Familjebidrag 2 450 000 kronor och till Flygvapnet: Familjebidrag 2 450 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen I: 324.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 12 250 000 kronor.

Besparingen under anslaget till följd av repetitionsövningarnas inställande innevarande budgetår beräknades i 1956 års statsverksproposition till 13 750 000 kronor, med vilket belopp anslaget således i och för sig borde uppräknas. Med hänsyn till belastningen på anslaget under budgetåret 1955/56 anser departementschefen emellertid, att anslagshöjningen kan begränsas till 12 750 000 kronor.

Utskottet. Den av Kungl. Maj:t föreslagna höjningen av förevarande anslag, som i huvudsak är föranledd av repetitionsövningarnas återupptagande under nästa budgetår, tillstyrkes av utskottet.

Yrkandet i de föreliggande motionerna I: 350 och II: 477 innebär, att som följd av i motionerna I: 324 och II: 476 framställt yrkande om höjning av maximibeloppen för familjepeningen försvarsgrenarnas anslag till familjebidrag i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag höjas för armén till 26 500 000 kronor, för marinen till 2 450 000 kronor och för flygvapnet till 2 450 000 kronor. Sistnämnda motioner, som remitterats till lagutskott, ha numera avslagits av riksdagen. Härav följer, att utskottet avstyrker förberörda motioner I: 350 och II: 477.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 350 och II: 477, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Familjebidrag* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 000 kronor.

SJUKVÅRD

25:o) **Armén: Sjukvård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33, s. 67—69), innebärande en anslagshöjning av 750 000 kronor, föranledd av repetitionsövningarnas återupptagande, ökade kostnader för värnpliktiga utomlänspatienter samt anslagsbelastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Sjukvård* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 350 000 kronor.

RESEERSÄTTNINGAR M. M.

26:o) **Armén: Reseersättningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 34, s. 69 och 70), innebärande en anslagshöjning av 5 900 000 kronor, föranledd av repetitionsövningarnas återupptagande och kostnadsökningar av automatisk natur, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 16 000 000 kronor.

EXPENSER M. M.

27:o) *Armén: Bränsle m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 35, s. 70—73) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 18 000 000 kronor.

Vidare har i en inom andra kammaren av herr *Boija m. fl.* väckt motion (II: 436) hemställts, att riksdagen vid behandlingen av fjärde huvudtiteln måtte, i enlighet med i statsverkspropositionen redovisad skrivelse från arméintendenturförvaltningen, besluta att för installation av oljeeldningsaggregat och cisterner för vissa av försvarets fasta värmeanläggningar av försvarsgrenarnas respektive bränsleanslag må disponeras av arméintendenturförvaltningen 2 770 000 kronor, av marinförvaltningen 910 000 kronor samt av flygförvaltningen 620 000 kronor, eller sammanlagt 4 300 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 14 500 000 kronor.

Arméintendenturförvaltningen har efter samråd med andra berörda myndigheter framlagt förslag om införande av oljeeldning i ökad omfattning inom försvaret. Installationskostnaderna har beräknats till 4 300 000 kronor. Enligt beräkningarna skulle genom åtgärden betydande årliga kostnadsbesparingar kunna ernås. Frågan har emellertid, sedan förslaget avgavs, kommit i ett annat läge genom uppkomsten av Suez-konflikten och de militära aktionerna i Suez-området. Med hänsyn till den härav föranledda krissituationen i fråga om vår oljeförsörjning kan departementschefen icke nu tillstyrka att arméintendenturförvaltningens förslag genomföres.

Medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår beräknar departementschefen till 18 000 000 kronor, innebärande en ökning med 3 500 000 kronor. Av ökningen motsvaras 1 500 000 kronor av den i statsverkspropositionen för innevarande budgetår beräknade besparingen under anslaget till följd av repetitionsövningsverksamhetens begränsning. Ökningen i övrigt har departementschefen beräknat med beaktande av bland annat de kraftiga höjningar av bränslepriserna, som inträffat under det senaste budgetåret. Departementschefen framhåller att han som en följd av sitt ställningstagande i frågan om ytterligare övergång till oljeeldning räknat med högre kostnader för bränsle under nästa budgetår än vad som rymmes i arméintendenturförvaltningens äskanden.

Utskottet. Arméintendenturförvaltningen har framlagt förslag om införande av oljeeldning i ökad omfattning inom försvaret. Installationskostnaderna ha uppskattats till 4 300 000 kronor. Enligt ämbetsverkets beräkningar skulle den föreslagna åtgärden medföra en årlig besparing av försvarsgrenarnas bränslekostnader med sammanlagt 1 465 000 kronor. Härtill kommer en besparing av 735 000 kronor för år, motsvarande lönekostnaderna för eldningspersonal, som bedömes kunna frigöras. Den totala årliga besparingen för samtliga försvarsgrenar skulle enligt nämnda beräkningar uppgå till 2 200 000 kronor.

Utskottet finner det föreliggande förslaget, som tillstyrkts av statens sakkrevision, stå i god överensstämmelse med strävandena att så långt möjligt är i förbilligande syfte åstadkomma rationaliseringar på samhällslivets olika områden.

Med hänsyn till den genom uppkomsten av Suez-konflikten föranledda krissituationen i fråga om landets oljeförsörjning fann departementschefen sig vid statsverkspropositionens framläggande icke böra tillstyrka arméintendenturförvaltningens förslag.

Utskottet har vid övervägande av ifrågavarande förslag, med vilket den föreliggande motionen överensstämmer, funnit sig böra föreslå, att, därest läget på den internationella oljemarknaden skulle undergå en sådan förbättring, att oljesituationen icke längre utgör hinder för övergång till oljeeldning i vidgad omfattning vid försvaret, Kungl. Maj:t bemyndigas att för bestridande av härmed förenade installationskostnader under budgetåret 1957/58 anlita försvarsgrenarnas bränsleanslag, vilka äro av förslagsanslags natur.

Mot den av departementschefen verkställda anslagsberäkningen har utskottet icke något att erinra.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *Armén: Bränsle m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 18 000 000 kronor;

b) i anledning av motionen II: 436 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anført i fråga om införande av oljeeldning i ökad omfattning inom försvaret.

28:o) **Armén: Telefon m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36, s. 73 och 74), innebärande en av rationalisering av telefon-tjänsten m. m. föranledd anslagshöjning av 250 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Telefon m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 800 000 kronor.

29:o) **Armén: Övriga expenser m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37, s. 74 och 75), innebärande en av inträffade prisstegringar föranledd anslagshöjning av 35 000 kronor, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Armén: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 885 000 kronor.

MATHÅLLNING M. M.

30:o) **Armén: Mathållning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38, s. 75—77), innebärande en av stegrade mathållningskostnader och återupptagande av repetitionsövningar m. m. föranledd anslagshöjning av 14 800 000 kronor, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Armén: Mathållning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 41 800 000 kronor.

31:o) **Armén: Furagering.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, s. 77—79), innebärande att anslaget med beaktande av anslagsbelastningen m. m. och repetitionsövningarnas återupptagande höjes med 600 000 kronor, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Armén: Furagering* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 200 000 kronor.

INTENDENTURMATERIEL M. M.

32:o) **Armén: Beklädnad m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 40, s. 79—83) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 24 300 000 kronor.

Departementschefen räknar för nästa budgetår med repetitionsövningar av samma omfattning som under budgetåren 1954/56. Med beaktande härav och av den nya organisation av militärmusiken, varom beslut fattats vid föregående års riksdag — i den nya organisationen har kategorien blandavlönade utgått medan i stället tillkommit en nya kategori, musikaspiranter, i avlöningshänseende jämställd med instruktörsaspiranter — beräknas antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga m. fl. under nästa budgetår till i runt tal 13 980 000. Ordinarie furirer äger enligt numera gällande bestämmelser uppbära ekiperingsersättning i likhet med flertalet andra beställningshavare, medan de tidigare fått låna beklädnad mot ersättning. På grund härav bör vid beräkning av förevarande anslag hänsyn tagas endast till antalet tjänstgöringsdagar för icke-ordinarie furirer. An-

talet tjänstgöringsdagar för denna personalkategori beräknar departementschefen till i runt tal 700 000. Antalet tjänstgöringsdagar för instruktörsaspiranter beräknar departementschefen i likhet med arméintendenturförvaltningen till 255 000 samt antalet tjänstgöringsdagar för musikaspiranter till 21 000.

Dagskostnadsbeloppet för tjänstgöringsdag under nästa budgetår för samtliga personalkategorier har av arméintendenturförvaltningen beräknats till 2 kronor 30 öre, vilket med 35 öre överstiger det dagskostnadsbelopp som för innevarande budgetår använts såsom grund för anslagsberäkningen. Större delen av denna ökning eller 25 öre föranledes av att ylletyger från den särskilda anskaffning, som beslutits efter förslag i propositionen 1952: 85, icke vidare beräknas kunna utnyttjas för att nedbringa medelsbehovet under förevarande anslag. Återstående del av höjningen förorsakas av ökade reparationskostnader beroende huvudsakligen på lönehöjningar. Departementschefen har funnit att av arméintendenturförvaltningen angivna skäl ofrånkomligen måste föranleda ökat medelsbehov under förevarande anslag. Departementschefen anser sig emellertid böra räkna med en ersättning från icke-ordinarie furirer m. fl. för lånad beklädnad motsvarande 90 öre för tjänstgöringsdag i stället för 75 öre som arméintendenturförvaltningen förutsatt vid sin anslagsberäkning. På grund härav och då departementschefen avräknar hela denna ersättning vid bestämmandet av dagskostnadsbeloppet för icke-ordinarie furirer m. fl., torde beträffande dessa personalkategorier — liksom för motsvarande kategorier vid marinen — såsom grund för anslagsberäkningen böra läggas ett dagskostnadsbelopp av 1 krona 40 öre.

Vid beräkningen av medelsbehovet beaktar departementschefen jämväl kostnader för skyddskläder m. m. till personal, som är berättigad att erhålla sådan beklädnad på statens bekostnad.

Medelsbehovet för täckande av brister i arméns krigsutrustning av beklädnadsmateriel m. m. uppgår till mycket betydande belopp. De föreliggande bristerna är delvis av allvarlig art och ägnade att minska arméns stridsduglighet. Av ekonomiska skäl kan departementschefen emellertid icke tillstyrka att anslaget för nästa budgetår uppföres med högre belopp än 35 000 000 kronor, vilket belopp i huvudsak torde förslå för täckande av löpande utgifter.

Utskottet, som anser sig böra godtaga den verkställda anslagsberäkningen, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Armén: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 000 kronor.

33:o) **Armén: Inventarier m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 41, s. 83—87) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 4 500 000 kronor.

Vidare har i en inom andra kammaren av herr *Christenson* i Malmö *m. fl.* väckt motion (II:159) hemställt, att riksdagen måtte besluta att ett anslag å 800 000 kronor måtte beviljas till förstärkning av utgående anslag till de olika försvarsgrenarna för nyanskaffning av madrasser och annan sängutrustning.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 350 000 kronor.

Departementschefen förutsätter att repetitionsövningsverksamheten under nästa budgetår skall få samma omfattning som under budgetåren 1954/56. Med beaktande härav och av den nya organisation för militärmusiken, varom beslut fattats vid 1956 års riksdag, anser departementschefen att till grund för beräkningen av förevarande anslag under nästa budgetår bör läggas 14 257 000 tjänstgöringsdagar i fråga om inventarier och 14 432 000 tjänstgöringsdagar för förplägnadsmateriel för personal. I sistnämnda antal ingår, liksom hittills plägat ske, ett antal tjänstgöringsdagar för normalt icke portionsberättigad personal.

För anskaffning m. m. av expeditoinsinventarier torde med hänsyn till inträffade prisstegringar böra beräknas ett belopp av 875 000 kronor.

Riksdagens beslut beträffande avveckling av vissa fonder medför en ökning med 50 000 kronor av medelsbehovet för musikmateriel under förevarande anslag.

I samband med beslutade organisationsförändringar vid vissa av arméns förband uppkommer behov av inredning av vissa lektionssalar m. m. Arméintendenturförvaltningen har för dessa ändamål begärt tillhoppa 460 000 kronor. Detta belopp torde böra ställas till förfogande för nästa budgetår.

Den betydelse som ändamålsenliga utbildningsanordningar har för ett rationellt tillvaratagande av de värnpliktigas utbildningstid har tidigare understrukits i olika sammanhang. Anordnandet av lämpliga lektionssalar är en av de åtgärder som medverkar till att utbildningstiden kan utnyttjas mera effektivt. I enlighet härmed har på kapitalbudgeten under arméns delfond av försvarets fastighetsfond under anslagsrubriken Byggnadsåtgärder, erforderliga för effektivisering av värnpliktsutbildningen medel avsetts, bland annat, för iordningställande av lektionssalar. Departementschefen finner det synnerligen angeläget att medel anvisas för anskaffande av sådana inventarier m. m. som erfordras för att ifrågavarande

lokaler skall kunna utnyttjas på avsett sätt. De anmälda behoven torde få beaktas vid anslagsberäkningen för nästa budgetår.

Med beaktande av vad som anförts i det föregående föreslår departementschefen att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett belopp av 4 500 000 kronor. Härvid har icke beräknats medel för några anskaffningar för täckande av brister i krigsutrustningen.

Utskottet anser, att den i motionen berörda frågan är av sådan innebörd, att förslag i ämnet bör i första hand av vederbörande myndighet underställas Kungl. Maj:ts prövning. På grund härav och i avsaknad alltså av annan utredning i ämnet än den motionen innehåller är utskottet icke berett tillstyrka åtgärd i enlighet med yrkandet i motionen.

Mot departementschefens beräkning av förevarande anslag har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II:159, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Inventarier m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 4 500 000 kronor.

34:o **Armén: Tvätt.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42, s. 87 och 88), innebärande en anslagshöjning av 450 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Tvätt* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 850 000 kronor.

ÖVNINGAR M. M.

35:o **Armén: Övningar m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 43, s. 88—90) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 31 500 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Öhman m. fl.* (I: 258) och den andra inom andra kammaren av herr *Hagberg m. fl.* (II: 305), hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte uppföras med 23 000 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anført till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 305.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 23 000 000 kronor.

Departementschefen räknar för nästa budgetår med att repetitionsövningarna återupptages i samma omfattning som de haft under budgetåren 1954/56. Då förevarande anslag för innevarande budgetår minskats med 7 000 000 kronor till följd av repetitionsövningarnas inställande, bör för

nästa budgetår ske en motsvarande uppräknig. Härutöver är vissa kostnadsstegringar ofrånkomliga till följd av ökad värnpliktskontingent under första tjänstgöring, höjda traktamenten samt — på grund av taxehöjningar hösten 1956 — ökade kostnader för järnvägstransporter. Medelsbehovet under förevarande anslag ökar dessutom genom arméns fortgående motorisering. Arméintendenturförvaltningen har vidare äskat medel för anordnande av vissa kurser för äldre underbefäl. Ämbetsverkets förslag ansluter sig till vad arméchefen förutsatt vid uppgörandet av det förslag som ligger till grund för arméns nuvarande underbefälsorganisation. Med beaktande av det anförda föreslår departementschefen att anslaget för nästa budgetår uppföres med 31 500 000 kronor. Ett anslag å nämnda belopp medger i huvudsak täckning för ofrånkomliga merkostnader. Departementschefen har därvid icke ansett erforderligt att beräkna särskilda medel för ifrågasvarande kurser för äldre underbefäl.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot den verkställda anslagsberäkningen, varför utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning. Det motionsvis gjorda yrkandet avstyrkes alltså.

Utskottet får, under erinran om att årets riksdag under förevarande anslagsrubrik anvisat ett tilläggsanslag av 450 000 kronor, hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 258 och II: 305, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Övningar m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 31 500 000 kronor.

36:o) **Armén: Ökning av drivmedelslagringen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44, s. 90 och 91), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Ökning av drivmedelslagringen* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

37:o) **Armén: Drivmedelsförråd m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45, s. 91 och 92), innebärande en av höjda löner, priser och fraktsatser föranledd anslagshöjning av 75 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 600 000 kronor.

38:o) **Armén: Anskaffning av drivmedelsutrustning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 46, s. 92 och 93) att dels till ifrågavarande

ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 2 900 000 kronor, dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t medgiva att därutöver beställningar av materiel för drivmedelstjänsten i krig må utläggas inom en kostnadsram av 4 500 000 kronor.

Bristerna i fråga om drivmedelsutrustning för arméns krigsorganisation är allttjämt betydande och delvis av mycket allvarlig beskaffenhet. Det kan nämnas att 1955 års förslag till intendenturmaterielplan innebar täckande av brister i krigsutrustningen till ett belopp av 17 miljoner kronor enligt prisläget den 1 januari 1954; enligt planen förutsattes brister om drygt 4 miljoner kronor skola täckas först efter utgången av planens sista år, budgetåret 1962/63. I det förslag till intendenturmaterielplan, som år 1956 framlagts av arméintendenturförvaltningen, anges kostnaderna för avhjälpande av samtliga brister i krigsorganisationen till mer än 29 miljoner kronor i prisläget den 1 januari 1956.

För innevarande budgetår har anvisats ett anslag av 2 000 000 kronor, varjämte Kungl. Maj:t bemyndigats att därutöver medgiva utläggandet av beställningar å materiel för drivmedelstjänsten i krig inom en kostnadsram av 4 500 000 kronor. Härigenom kommer vissa av de allvarligaste bristerna att kunna täckas. Kvarstående brister är emellertid, som förut påpekats, betydande. Ur beredskapssynpunkt är det synnerligen angeläget att arméns drivmedelsförsörjning säkerställs. Departementschefen finner det därför påkallat att ytterligare materiel för drivmedelshantering m. m. anskaffas för krigsorganisationens behov. På nu anförda skäl bör förevarande anslag höjas till av arméintendenturförvaltningen äskat belopp samt därutöver ytterligare beställningsbemyndigande för anskaffning av drivmedelsutrustning medgivas. Härigenom bör det jämväl bli möjligt att genom utläggande av större beställningar i ett sammanhang erhålla ekonomiskt fördelaktigare villkor. Departementschefen föreslår därför att anslaget för nästa budgetår uppföres med 2 900 000 kronor samt att bemyndigande lämnas att därutöver utlägga beställningar inom en kostnadsram av 4 500 000 kronor. Beställningsverksamheten torde böra anordnas på sådant sätt att betalningsutfallet på det för innevarande budgetår lämnade och det nu föreslagna beställningsbemyndigandet fördelas i huvudsak jämnt på budgetåren 1958/61. I övrigt torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att i vanlig ordning besluta om anskaffningsverksamhetens inriktning.

Utskottet anser sig på av departementschefen anförda skäl böra tillstyrka, att förevarande anslag höjes med 900 000 kronor och att, liksom för innevarande budgetår, Kungl. Maj:t bemyndigas att utöver anslaget medgiva utläggande av materielbeställningar inom en kostnadsram av 4 500 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) till *Armén: Anskaffning av drivmedelsutrustning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 2 900 000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar av materiel för drivmedelstjänsten i krig må utläggas inom en kostnadsram av 4 500 000 kronor.

ANSKAFFNING OCH VÅRD AV HÄSTAR M. M.

39:o) *Armén: Uttagning av hästar*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, s. 95 och 96), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Uttagning av hästar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

40:o) *Armén: Veterinärvård*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49, s. 96 och 97), innebärande en anslagsminskning av 40 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Veterinärvård* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 110 000 kronor.

41:o) *Armén: Hundväsendet*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50, s. 97), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Hundväsendet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

TYGMATERIEL M. M.

42:o) *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 51, s. 97—101) att dels medgiva att ett belopp av högst 40 000 000 kronor av det till armétygförvaltningens förfogande stående rörelsekapitalet under budgetåret 1957/58 må utnyttjas i enlighet med vad av departementschefen angivits, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar å tygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 215 000 000 kronor, dels ock till *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 305 000 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft

dels förberörda båda likalydande motioner I: 258 av herr *Öhman m. fl.* samt II: 305 av herr *Hagberg m. fl.*, i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte uppföras med 250 000 000 kronor och det begärda beställningsbemyndigandet med 165 000 000 kronor,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Svärd* (I: 351) och den andra inom andra kammaren av herr *Wachtmeister* (II: 437), i vilka hemställts, att riksdagen vid behandling av statsverkspropositionens fjärde huvudtitel med ändring av Kungl. Maj:ts förslag måtte besluta, att kvarstående del av 1953 års tygmaterielplan för armén uppräknas med 225 miljoner kronor för att kompensera inträffade prisförändringar.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna II: 305 och I: 351.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 280 miljoner kronor, varjämte medgivits utläggande av beställningar till en kostnad av 215 miljoner kronor.

Grunderna för arméns tioårsplan för anskaffning av tygmateriel m. m. godkändes av 1953 års riksdag. Efter tidpunkten för planens fastställande har såsom armétygförvaltningen anfört inträffat kostnadsstegringar främst till följd av höjda löner och priser. Med hänsyn till dessa kostnadsstegringar synes det icke vara realistiskt att räkna med att tioårsplanens nuvarande kostnadsram skall lämna de möjligheter till anskaffningar av tygmateriel m. m. som ursprungligen avsetts. Departementschefen anser sig dock i rådande läge icke kunna förorda någon uppräkningsplan för att erhålla överensstämmelse med aktuellt prisläge.

I betalningsmedel för nästa budgetår har armétygförvaltningen äskat ett belopp av 338 miljoner kronor, vilket i huvudsak motsvarar en jämn årskvot (301,5 miljoner kronor) av tioårsplanen, uppräknad med hänsyn till inträffade kostnadsstegringar. Om innevarande budgetårs anslag, 280 miljoner kronor, uppräknas allenast med hänsyn till kostnadsstegringar erhålles ett belopp av 314 miljoner kronor. Med hänsyn till den begränsade utgiftsram som under nästa budgetår kan avses för försvarsändamål kan departementschefen emellertid icke tillstyrka att anslaget uppföres med högre belopp än 305 miljoner kronor, vilket innebär en höjning med 25 miljoner kronor. Departementschefen föreslår vidare, att armétygförvaltningen medgives att utlägga beställningar intill ett belopp av 215 miljoner kronor, eller samma belopp som fastställts för innevarande budgetår. Anskaffningsverksamheten bör äga rum på grundval av föreliggande plan för anskaffning av tygmateriel m. m.

För innevarande budgetår må enligt riksdagens medgivande (prop. 1956: 110; rskr. 1956: 279) det till armétygförvaltningens förfogande stå-

ende rörelsekapitalet utnyttjas — förutom för anskaffningar som ämbetsverket i egenskap av huvudförvaltningsmyndighet har att utföra för andra myndigheters räkning — jämväl i övrigt såsom förlagskapital vid anskaffning av vissa slag av materiel, som enligt den före den 1 juli 1954 gällande organisationen av försvarets centrala förvaltning skolat ske genom krigsmaterielverket. Med hänsyn till det uppskattade behovet av betalningsmedel under budgetåret 1957/58 för likvidering av beställningar å tygmateriel m. m. hemställer armétygförvaltningen, att av det till ämbetsverkets förfogande stående rörelsekapitalet ett belopp av högst 40 miljoner kronor må utnyttjas jämväl under budgetåret 1957/58 på enahanda villkor som gäller för rörelsekapitalets utnyttjande under innevarande budgetår. Departementschefen biträder armétygförvaltningens förslag, dock att i förenklande syfte den för innevarande budgetår gjorda begränsningen till sådana anskaffningar som tidigare skolat ske genom krigsmaterielverket föreslås skola slopas.

Vid bifall till i det föregående redovisade förslag kommer den 30 juni 1958 bemyndiganden om sammanlagt 729,2 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel. För tioårsplanen kommer vid samma tidpunkt att ha lämnats bemyndiganden till ett belopp av 1 826,5 miljoner kronor. För att slutföra anskaffningen av den i planen upptagna materielen erfordras således ytterligare beställningsbemyndiganden till ett belopp av 1 197,0 miljoner kronor.

Utskottet. Under de senaste fyra budgetåren har trots stigande priser och löner samt successiv fördyring på grund av den tekniska utvecklingen fjärde huvudtitelns slutsumma legat praktiskt taget konstant vid drygt 2 miljarder kronor. För försvarsgrenarnas materielanslag har detta medfört en reducering under den planenliga nivån, sådan denna bestämdes när riksdagen fattade beslut om respektive materielplaner. Denna beskärning av anslagen kan i längden icke undgå att menligt inverka på effekten hos försvarets nuvarande organisation och därmed även på den operativa målsättningen; för flygvapnets vidkommande komma dessa återverkningar att göra sig gällande redan under nästa budgetår. Härtill kommer, att de betydande fördelar ur skilda synpunkter, som följa med en långtidsplanering på materielanskaffningsområdet, undan för undan försvagas.

Såsom närmare framgår under punkt 1 i det föregående har chefen för försvarsdepartementet efter samråd med 1955 års försvarsberedning genom skrivelse den 21 mars 1957 uppdragit åt överbefälhavaren att utan dröjsmål verkställa överarbetning av de av denne år 1954 framlagda förslagen till riktlinjer för krigsmaktens fortsatta utveckling. Med hänsyn till att denna fråga sålunda är föremål för prövning, anser utskottet sig icke böra frångå de av Kungl. Maj:t nu framförda förslagen i fråga om försvarsgrenarnas materielanslag.

Vad beträffar förevarande anslag får utskottet under hänvisning till vad utskottet sålunda anfört tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag. De motionsvis gjorda yrkandena avstyrkas alltså.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 258 och II: 305, såvitt nu är i fråga, samt I: 351 och II: 437,

a) medgiva, att ett belopp av högst 40 000 000 kronor av det till armétygförvaltningens förfogande stående rörelsekapitalet under budgetåret 1957/58 må utnyttjas i enlighet med vad i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 januari 1957 angivits;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar å tygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 215 000 000 kronor;

c) till *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 305 000 000 kronor.

43:o) *Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 52, s. 101—103) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 76 000 000 kronor.

För innevarande budgetår har medelsbehovet under förevarande anslag beräknats till 66 000 000 kronor; anslaget har därvid begränsats med 7 000 000 kronor till följd av repetitionsövningarnas inställande. Då departementschefen för nästa budgetår förutsätter att repetitionsövningsverksamheten återupptages i tidigare omfattning torde anslaget böra uppräknas med nämnda belopp, 7 000 000 kronor. Härutöver har armétygförvaltningen hemställt om höjning av anslaget för att täcka merkostnader för höjda löner och priser. Med beaktande härav föreslår departementschefen, att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett belopp av 76 000 000 kronor. Ett anslag å nämnda belopp medger täckning för lönehöjningar samt för prisstegringar som inträffat efter den 1 juli 1955.

Utskottet. Under erinran om att riksdagen under förevarande anslagsrubrik för innevarande budgetår anvisat ett tilläggsanslag av 1 240 000 kronor tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning för nästa budgetår.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 76 000 000 kronor.

44:o) **Armén: Uttagning av motorfordon och motorredskap.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, s. 103), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Uttagning av motorfordon och motorredskap* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 130 000 kronor.

FASTIGHETER

45:o) **Armén: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Arméns del-fond.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 54) har riksdagen redan fattat beslut (riksdagens skrivelse nr 132), varom utskottet velat här erinra.

HEMVÄRNET

46:o) **Armén: Hemvärnets avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 55, s. 104—106) att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för hemvärnets, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58, dels ock till *Armén: Hemvärnets avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 478 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Branting* (I: 98) och den andra inom andra kammaren av herr *Stiernstedt* (II: 132), hemställts, att riksdagen ville bifalla rikshemvärnschefens förslag och besluta en anslagshöjning för Hemvärnets avlöningar av 342 500 kronor för budgetåret 1957/58 att fördelas på arvoden enligt de grunder som rikshemvärnschefen angivit i sitt förslag till arvodesfördelning.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 132.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 466 000 kronor.

Rikshemvärnschefen föreslår höjda arvoden till kretshemvärnschefer, hemvärnschefer och tillsynsmän vid hemvärnsförråd samt införande av arvoden till hemvärnskompanichefer (jfr prop. 1956: 1, bil. 6, s. 124). Civilförvaltningen anser att det av flera anledningar — icke minst av rekryteringsskäl — är nödvändigt att söka åstadkomma en omreglering av arvodena till kretshemvärns- och hemvärnschefer med beaktande av de arbetsuppgifter, som för närvarande åvilar dessa. I sina anslagsberäkningar för nästa budgetår har ämbetsverket, utan att taga ställning till de blivande ersättningsbeloppen, utgått från att nämnda arvoden höjes i skäligen mån samt att kompanichefsarvoden införes. Likaså räknar civilförvaltningen med en höjning av arvodena för tillsynsmän.

Departementschefen är icke beredd att föreslå någon höjning av arvodena till kretshemvärnschefer, hemvärnschefer och tillsynsmän eller att arvoden generellt tillerkännes hemvärnskompanichefer.

Departementschefen räknar för nästa budgetår med ett ökat medelsbehov under anslaget av 12 000 kronor för höjda ersättningar till köks- och serveringsbiträden vid hemvärnets stridsskola och 1956 års löneökning för statstjänstemän.

Utskottet. Kungl. Maj:ts föreliggande förslag, som innebär en av automatiska kostnadsändringar föranledd anslagshöjning av 12 000 kronor, tillstyrkes.

I de föreliggande motionerna har yrkats, att anslaget ytterligare uppräknas med 342 500 kronor i syfte bland annat att bereda ökade arvoden åt kretshemvärnschefer, hemvärnschefer och tillsynsmän vid hemvärnsförråd. Utskottet vill med anledning härav erinra om att denna fråga torde komma att prövas i samband med den översyn av arvoden, som enligt vad som framhållits i bilaga 2 till årets statsverksproposition, förutsatts skola ske. Vad i motionerna föreslagits beträffande inrättande av arvoden till hemvärnskompanichefer vill utskottet erinra om att Kungl. Maj:t av 1953 års riksdag bemyndigats att, där särskilda skäl därtill förelågo, tillerkänna arvode även åt hemvärnets kompanichefer. Ifrågavarande motioner avstyrkas alltså.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 98 och II: 132,

a) fastställa följande avlöningsstat för hemvärnets, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	84 100
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	85 300
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	299 100
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	19 800
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	54 600
	<hr/>
	Summa kronor 542 900

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	64 900
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 478 000

b) till *Armén: Hemvärnets avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 478 000 kronor.

47:o) *Armén: Hemvärnets omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 56, s. 106 och 107), innebärande en anslagshöjning av 13 000 kronor med hänsyn till höjda traktamentskostnader och järnvägstaxor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Hemvärnets omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 599 000 kronor.

48:o) *Armén: Hemvärnets intendenturmateriel m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57, s. 107 och 108), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Hemvärnets intendenturmateriel m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 450 000 kronor.

49:o) *Armén: Hemvärnets övningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 58, s. 108 och 109) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 1 735 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 695 000 kronor.

Anslagshöjningen är föranledd av höjda traktamenten och järnvägstaxor.

I en till försvarsdepartementet ställd, den 23 januari 1957 dagtecknad *VPM rörande vissa förhållanden vid hemvärn*, som under hand av försvarsdepartementet överlämnats till utskottet, har rikshemvärnschefen framhållit, såvitt nu är i fråga, följande:

Daglön för hemvärnsman utgår enligt hemvärnskungörelsens bestämmelser med 6 kronor per dag, om hemvärnsmannen är över 19 år, annars med 3 kronor per dag för tjänstgöring, som fullgöres under minst tre dagar i följd och i genomsnitt omfattar minst åtta timmar varje dag. Under ett och samma kalenderår må daglön utgå under högst fjorton dagar. Daglörens storlek fastställdes ursprungligen i SF nr 72 1946. Sedan dess har penningvärdet sjunkit med mer än 50 %, vilket i och för sig gör en höjning av daglönen nödvändig. Därtill kommer emellertid en annan faktor. Kursverksamheten är det effektivaste sättet att på kortaste tid ge hemvärnsmännen den bästa utbildningen och den viktigaste kursverksamheten är den vid hemvärnets stridsskola. Tyvärr har deltagarantalet vid HvSS-kurserna under senaste åren visat en tendens att minska. Anledningen härtill är icke ovilja att besöka skolan utan det avbräck i form av minskad arbetsförtjänst, som kursdeltagaren som regel

åsamkas. För att i någon mån råda bot härför begärdes i äskandet för budgetåret 1957—1958, att daglönen för tjänstgöringsdag skulle höjas från 6 kronor till 12 kronor. Med hänsyn till pågående utredning angående höjd daglön för frivilligorganisationernas medlemmar ansåg KAIF att med rikshemvärnschefens äskande skulle anstå tills klarhet vunnits hur det skulle gå med frivilligorganisationernas daglöner. Ärendet synes emellertid icke ha bevakats på ett riktigt sätt. I bilaga 6 till proposition IV. huvudtiteln punkt 42 »Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.» föreslår departementschefen nämligen på förslag av civilförvaltningen en höjning av den vid utbildning utgående daglönen till medlemmar av frivilligorganisationerna från 6 kronor till 8 kronor. Daglönen för hemvärnsmännen har däremot glömts bort. Det skulle skapa stor irritation bland hemvärnsmännen, om icke för dem skulle utgå åtminstone samma daglön som för frivilligorganisationernas medlemmar. Det är därför önskvärt att proposition i ärendet föreläggges innevarande års riksdag, avseende en höjning av daglönen till 8 kronor för äldre och 4 kronor för yngre hemvärnsmän med därav betingade ändringar i hemvärnskungörelsen. Under hand har meddelats från FD att förslag om höjning till 8 kronor sannolikt kommer att inges, men däremot icke härav betingad anslagshöjning, vilket innebär att hemvärnets övningsanslag ytterligare minskas.

Utskottet. Enligt hemvärnskungörelsen utgår daglön för hemvärnsman med 6 kronor per dag, om hemvärnsmannen är över 19 år, annars med 3 kronor per dag för tjänstgöring, som fullgöres under minst tre dagar i följd och i genomsnitt omfattar minst åtta timmar varje dag. Under ett och samma budgetår må daglön utgå under högst fjorton dagar. Denna daglön har utgått oförändrad sedan år 1946.

Under punkten 51 i det följande tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag om höjning från 6 till 8 kronor av daglönen till medlemmar i de frivilliga försvarsorganisationerna. De skäl, som varit avgörande för denna höjning, kunna med samma styrka åberopas, då det gäller de till hemvärnsmännen utgående daglönerna. Utskottet vill med hänsyn till angivna förhållanden föreslå en höjning av daglönen till 8 kronor för hemvärnsman över 19 år och till 4 kronor för annan hemvärnsman. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga härav betingad ändring i hemvärnskungörelsen. Den nu föreslagna höjningen beräknas medföra en kostnadsökning av 27 000 kronor, med vilket belopp förevarande anslag alltså bör höjas.

Mot den verkställda beräkningen av anslaget i övrigt har utskottet icke något att erinra. Utskottet föreslår alltså, att det av Kungl. Maj:t äskade anslaget, 1 735 000 kronor, höjes med förenämnda belopp av 27 000 kronor till 1 762 000 kronor.

Åberopande det anförda och under erinran om att riksdagen under förevarande anslagsrubrik för innevarande budgetår anvisat ett tilläggsanslag av 25 000 kronor hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, till *Armén: Hemvärnets övningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 1 762 000 kronor.

50:o) **Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59, s. 109 och 110), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 4 300 000 kronor.

BIDRAG OCH UNDERSTÖD

51:o) **Armén: Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 60, s. 110—112) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 2 425 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 320 000 kronor.

I särskild skrivelse den 31 augusti 1956 har civilförvaltningen föreslagit ändrade bestämmelser angående förmåner för viss frivillig personal vid inom försvaret anordnad tjänstgöring eller utbildning under fredsförhållanden. Förslaget innebär för de frivilliga försvarsorganisationernas del bland annat en höjning från 6 till 8 kronor av daglönen vid utbildning, vilken anses böra benämnas traktamente, samt vissa sjukvårdsförmåner. Vid bifall till förslaget påkallas en uppräknig av vissa anslag till de frivilliga försvarsorganisationerna. Ämbetsverket har beräknat det ökade medelsbehovet till sammanlagt omkring 165 000 kronor, fördelade med 55 000 kronor å Centralförbundet för befälsutbildning, 10 000 kronor å överstyrelsen för Svenska röda korset och 100 000 kronor å Riksförbundet Sveriges lottakärer.

Civilförvaltningens förslag om höjning av den vid utbildning utgående daglönen till medlemmar av frivilligorganisationerna tillstyrkes av departementschefen. Höjningen beräknas medföra en kostnadsökning av 55 000 kronor under förevarande anslag. Departementschefen delar statens lönenämnds uppfattning att ifrågavarande ersättning icke bör betecknas som traktamente. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fatta beslut i frågan om sjukvårdsförmåner åt den frivilliga personalen. Eventuellt uppkommande kostnadsökningar för dylika förmåner kan förutses bli så ringa, att de icke påverkar beräkningen av vederbörliga anslag.

Höjningen av traktamenten och järnvägstaxor under år 1956 bör föranleda en uppräknig av förevarande anslag för nästa budgetår. Departementschefen beräknar det på grund härav ökade medelsbehovet till 50 000 kronor.

Utskottet finner goda skäl tala för att den vid utbildning utgående daglönen till medlemmar av frivilligorganisationerna höjes från 6 kronor till 8 kronor. I likhet med departementschefen kan utskottet icke godtaga försvarets civilförvaltnings uppfattning, att denna ersättning har sådan karaktär, att den bör benämnas traktamente.

Anslagshöjningen, som i övrigt föranledes av höjda traktamenten och järnvägstaxor, tillstyrkes av utskottet.

Aberopande det anförda och under erinran om att riksdagen under förevarande anslagsrubrik anvisat ett tilläggsanslag av 30 000 kronor hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 2 425 000 kronor.

52:o) **Armén: Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 61, s. 112), innebärande en av ökat bidrag till utbildningskostnader och höjda daglöner för viss frivillig personal föranledd anslagshöjning av 22 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

53:o) **Armén: Frivilliga djursjukvården i krig.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62, s. 112 och 113), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Frivilliga djursjukvården i krig* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

54:o) **Armén: Frivilliga skytteväsendets befrämjande.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 63, s. 113 och 114) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 1 625 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Mannerskantz* (I:257) och den andra inom andra kammaren av herr *Wachtmeister m. fl.* (II:439), hemställts, att riksdagen måtte till *Armén: Frivilliga skytteväsendets befrämjande* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 1 775 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anført till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II:439.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 625 000 kronor.

Vederbörande skytteorganisationer hemställer för nästa budgetår om ökade statsbidrag med sammanlagt 1 443 000 kronor. Sålunda har skytteförbundens överstyrelse ånyo yrkat en anslagshöjning av 1 340 000 kronor, varav 983 000 kronor hänför sig till skjutbanors anläggande och underhåll. Liksom under innevarande budgetår beräknar överstyrelsen härvid kostnaderna för ordinarie årligt underhåll av förefintliga skjutbanor till omkring 350 000 kronor.

Överbefälhavaren anför i yttrande över skytteförbundens yrkanden, att skytterörelsens skjutbanor till följd av otillräckliga anslag under en följd av år för närvarande är i mycket dåligt skick. Därest ökade medel för skjutbanornas underhåll icke ställes till förfogande, torde det av säkerhets-skäl bli nödvändigt att lägga ned många banor. Enligt av rikshemvärnschefen gjord utredning utnyttjas skjutbanorna till omkring en tredjedel av hemvärdet. Med hänsyn till dessa omständigheter tillstyrker överbefälhavaren en höjning av bidraget till skjutbanors underhåll med 150 000 kronor. Beträffande Pistolskytteförbundet föreslår överbefälhavaren en ökning av medelstillelningen med drygt 8 000 kronor.

Försvarets civilförvaltning anser sig i likhet med överbefälhavaren bära förordna en höjning av bidraget till skjutbanors underhåll med 150 000 kronor. Med hänsyn till ökade ammunitionspriser föreslår ämbetsverket att anslaget härutöver höjes med 75 000 kronor.

Departementschefen finner sig alltjämt icke kunna tillstyrka någon höjning av anslaget.

Utskottet. Vid sin behandling av motsvarande anslag föregående år framhöll utskottet, att vid avvägningen av anslagen till olika försvarsändamål och med hänsyn till den restriktiva anslagsprövning, som rådande läge krävde, det enligt utskottets mening icke vore möjligt att för det frivilliga skytteväsendet tillstyrka en anslagshöjning. Denna uppfattning, som godtogs av riksdagen, synes utskottet även nu äga giltighet. Utskottet finner sig därför bära avstyrka det motionsvis gjorda yrkandet.

Utskottet förutsätter emellertid liksom tidigare år, att Kungl. Maj:t vid fördelningen av anslaget har sin uppmärksamhet riktad på att beträffande underhållet av skjutbanor säkerhetssynpunkterna tillgodoses i största möjliga utsträckning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 257 och II: 439, till *Armén: Frivilliga skytteväsendets befrämjande* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 1 625 000 kronor.

55:o) **Armén: Understöd åt vissa föreningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 64, s. 114), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Understöd åt vissa föreningar m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 25 000 kronor.

MARINEN

AVLÖNINGAR M. M. TILL FAST ANSTÄLLD PERSONAL

56:o) **Marinen: Avlöningar till personal å övergångsstat.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 66, s. 115), innebärande en anslagshöjning av 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Avlöningar till personal å övergångsstat* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 12 800 kronor.

57:o) **Marinen: Avlöningar till personal å reservstat.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 67, s. 115 och 116), innebärande att anslaget med hänsyn bland annat till den år 1956 genomförda höjningen av de rörliga tilläggsförmånerna åt reservstatspersonalen höjes med 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 120 000 kronor.

58:o) **Marinen: Avlöningar till personal i marinens reserver.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 68, s. 116—118) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 900 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 600 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att stipendierna till marinunderingenjörer uppräknas med 300 kronor till 3 300 kronor för år och att marinunderingenjör under reservtjänstgöring skall uppbära arvode motsvarande lön enligt lönegrad Ce 23, löneklass 23. I fråga om armé- och flygunderingenjörer föreslås att motsvarande skall gälla för det fall att vederbörande fullgjort ett och ett halvt års tjänstgöring som armé- respektive flygunderingenjör eller i annan meriterande ingenjörsvksamhet. Eljest bör till sistnämnda båda kategorier utgå arvode motsvarande lön enligt lönegrad Ce 21, löneklass 21.

Med hänsyn till vad sålunda förordats i fråga om ändrade förmåner åt marinunderingenjörer samt med beaktande av vad av civilförvaltningen i övrigt anförts till stöd för äskandena föreslår departementschefen att förevarande anslag uppföres med 1 900 000 kronor. Därvid har även beaktats återupptagande i full omfattning av repetitionsövningarna vid kustartilleriet under nästa budgetår. Begränsningen av denna verksamhet under innevarande budgetår beräknades i 1956 års statsverksproposition (bil. 6, s. 134) medföra en besparing med 100 000 kronor under förevarande anslag.

Utskottet har icke funnit något vara att invända mot departementschefens förslag om ändrade förmåner åt armé-, marin- och flygunderingenjörer. Departementschefens beräkningar av anslagsbehovet under förevarande punkt har ej heller givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Marinen: Avlöningar till personal i marinens reserver* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 900 000 kronor.

59:o) **Marinen: Rekryteringskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69, s. 118), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

60:o) **Marinen: Ekiperingsersättningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 70, s. 118 och 119), innebärande en av belastningen föranledd anslagshöjning av 100 000 kronor, varvid räknats med att anslagsbeloppet jämväl skall täcka kostnaderna för ekiperingsersättningar åt ordinarie furirer och viss musikpersonal inom marinen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Ekiperingsersättningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 200 000 kronor.

61:o) **Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 71, s. 119 och 120), innebärande en anslagshöjning av 100 000 kronor, föranledd av ökat antal förrådsarbetare m. fl., 1956 års lönehöjning och anslagsbelastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 800 000 kronor.

AVLÖNINGAR M. M. TILL VÄRNPLIKTIGA

62:o) **Marinen: Avlöningar m. m. till värnpliktiga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 72, s. 120 och 121), innebärande en anslagshöjning av 1 650 000 kronor, föranledd av repetitionsövningarnas återupptagande vid kustartilleriet och under år 1956 genomförda förbättringar av vissa förmåner m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 10 500 000 kronor.

63:o) **Marinen: Familjebidrag.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 73, s. 121 och 122) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 300 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 350 av herr *Bengtson m. fl.* samt II: 477 av herr *Dahlén* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte uppföras med 2 450 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 050 000 kronor.

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 250 000 kronor. Ämbetsverket utgår därvid från att repetitionsövningarna vid kustartilleriet återupptages. För egen del räknar departementschefen också med normal repetitionsövningsverksamhet under nästa budgetår. I 1956 års statsverksproposition (bil. 6, s. 138) angavs besparingen under förevarande anslag för inställandet av nämnda övningar till 450 000 kronor, med vilket belopp anslaget således i och för sig borde uppräknas. Med hänsyn till belastningen på anslaget under budgetåret 1955/56 anser departementschefen sig emellertid böra räkna med det av civilförvaltningen äskade anslagsbeloppet.

Departementschefen har vid behandlingen av arméns motsvarande anslag förklarat sig icke kunna tillstyrka av försvarets socialbyrå framlagt förslag om ändring av vissa familjebidragsförmåner.

Utskottet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag får utskottet, som vid behandlingen av arméns motsvarande anslag yttrat sig i anledning av de föreliggande motionerna, hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 350 och II: 477, såvitt nu är i fråga, till *Marinen: Familjebidrag* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 300 000 kronor.

SJUKVÅRD

64:o) **Marinen: Sjukvård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 74, s. 122), innebärande en anslagshöjning av 50 000 kronor, föranledd av återupptagande av kustartilleriets repetitionsövningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Sjukvård* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

RESEERSÄTTNINGAR M. M.

65:o) **Marinen: Reseersättningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 75, s. 122 och 123), innebärande en anslagshöjning av 750 000 kronor, föranledd av repetitionsövningarnas återupptagande samt höjda traktamenten och järnvägstaxor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 3 650 000 kronor.

EXPENSER M. M.

66:o) **Marinen: Bränsle m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 76, s. 123) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 6 100 000 kronor.

Vidare har i förberörda motion II: 436 av herr *Boija m. fl.* hemställts, att riksdagen vid behandlingen av fjärde huvudtiteln måtte, i enlighet med i statsverkspropositionen redovisad skrivelse från arméintendenturförvaltningen, besluta att för installation av oljeeldningsaggregat och cisterner för vissa av försvarets fasta värmeanläggningar av försvarsgrenarnas respektive bränsleanslag må disponeras av arméintendenturförvaltningen 2 770 000 kronor, av marinförvaltningen 910 000 kronor samt av flygförvaltningen 620 000 kronor, eller sammanlagt 4 300 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 5 400 000 kronor.

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 475 000 kronor. Ämbetsverket utgår vid sin beräkning av medelsbehovet från belastningen på anslaget under budgetåret 1955/56, cirka 6 000 000 kronor. Härtill lägges 190 000 kronor, utgörande väntade pris- och lönestegringar. Ämbetsverket räknar vidare med bifall till den under arméns motsvarande anslag behandlade framställningen om övergång till oljeeldning i ökad omfattning vid försvaret. Till följd härav räknas med en kostnadsminsk-

ning av 315 000 kronor. Anläggningskostnaden har icke upptagits i äskandena. Medelsbehovet skulle således enligt äskandena utgöra 5 875 000 kronor eller 475 000 kronor mera än som anvisats för innevarande budgetår. Under arméns bränsleanslag har departementschefen förklarat sig icke nu kunna tillstyrka förslaget om införande av oljeeldning i ökad omfattning vid försvaret. Med beaktande härav beräknar departementschefen för egen del medelsbehovet under förvarande anslag för nästa budgetår till 6 100 000 kronor.

Utskottet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och under hänvisning till vad utskottet vid behandlingen av arméns motsvarande anslag anfört i anledning av den föreliggande motionen får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Marinen: Bränsle m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 6 100 000 kronor.

67:o) **Marinen: Telefon m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 77, s. 123 och 124), innebärande en av ökade abonnemangskostnader föranledd anslagshöjning av 20 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Telefon m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 885 000 kronor.

68:o) **Marinen: Övriga expenser m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 78, s. 124), innebärande en av prishöjningar m. m. föranledd anslagshöjning av 15 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 360 000 kronor.

MATHÅLLNING

69:o) **Marinen: Mathållning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 79, s. 124 och 125), innebärande en anslagshöjning av 1 850 000 kronor, föranledd av repetitionsövningarnas återupptagande och höjda portionspriser m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Mathållning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 14 500 000 kronor.

INTENDENTURMATERIEL M. M.

70:o) **Marinen: Beklädnad m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 80, s. 126—129), att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 8 800 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 7 200 000 kronor.

För nästa budgetår beräknar departementschefen antalet tjänstgöringsdagar till, i avrundade tal, 2 900 000 för personal med rätt till fri beklädnad samt 600 000 för icke-ordinarie furirer och med dem i beklädnads-hänseende jämställd personal. I samband härmed hänvisas till vad som under arméns anslag till ekiperingsersättningar anförts om numera gällande ekonomiska bestämmelser rörande ordinarie furirers beklädnad.

I anslutning till marinförvaltningens förslag och under hänvisning till vad som anförts vid behandlingen av arméns motsvarande anslag beräknar departementschefen dagskostnadsbeloppen under nästa budgetår till 2 kronor 30 öre för personal med rätt till fri beklädnad samt till 1 krona 40 öre för icke-ordinarie furirer m. fl. Departementschefen beaktar härvid den skedda höjningen av den ersättning som icke-ordinarie furirer m. fl. har att erlägga för lånad beklädnad.

För täckande av merkostnader för höjda löner bör erforderliga medel beräknas. Medelsbehovet för löner under anslaget minskar emellertid till följd av beslutad rationalisering av stabs- och förvaltningstjänsten vid Karlskrona försvarsområde och Blekinge kustartilleriförsvaret. Med beaktande härav torde vid anslagsberäkningen för nästa budgetår böra upptagas ett belopp av i avrundat tal 920 000 kronor för löner till personal som avlönas från anslaget.

Under hänvisning till det anförda och då kostnaderna för specialbeklädnad och beklädnad åt civil personal beräknas till oförändrade belopp, 350 000 kronor respektive 80 000 kronor, föreslår departementschefen att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett till 8 800 000 kronor avrundat belopp.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot de gjorda anslagsberäkningarna, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Marinen: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 8 800 000 kronor.

71:o **Marinen: Inventarier m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 81, s. 129—133) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 2 100 000 kronor.

Vidare har i förberörda motion II:159 av herr *Christenson* i Malmö m. fl. hemställts, att riksdagen måtte besluta att ett anslag å 800 000 kronor måtte beviljas till förstärkning av utgående anslag till de olika försvarsgrenarna för nyanskaffning av madrasser och annan sängutrustning.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 525 000 kronor.

Marinförvaltningen hemställer för nästa budgetår om ett anslag å 2 795 000 kronor, vilket skulle medföra en ökning om 1 270 000 kronor. Ökningen betingas — förutom av återgång till repetitionsövningsverksamhet i normal omfattning samt av kostnadsstegringar till följd av höjda löner och priser m. m. — väsentligen av anskaffningar för att täcka behov av inventarier och förplägnadsmateriel för nya lokaler m. m. samt för att täcka brister i krigsutrustningen.

Departementschefen föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett belopp av 2 100 000 kronor. Därvid beräknar departementschefen att för bestridande av löner ett belopp av i runt tal 200 000 kronor skall stå till förfogande. Då lönekostnaderna under anslaget minskar till följd av rationaliseringen av stabs- och förvaltningstjänsten vid Karlskrona försvarsområde och Blekinge kustartilleriförsvaret, bör kostnadsstegringar genom lönehöjningar kunna inrymmas i det nämnda beloppet. För löpande anskaffning och underhåll av möbler samt av kontorsmaskiner m. m. kan enligt departementschefens beräkningar användas belopp om 212 000 respektive 73 000 kronor. Inom ramen för anslaget bör slutligen ett belopp av i runt tal 730 000 kronor kunna utnyttjas för att täcka vissa av de anmälda behoven av anskaffningar av inventarier och förplägnadsmateriel för nytillkommande anläggningar m. m. Av det angivna beloppet bör 90 000 kronor användas för anskaffning av förplägnadsmateriel för vissa nytillkommande försvarsanläggningar.

Utskottet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag får utskottet, som vid behandlingen av arméns motsvarande anslag yttrat sig i anledning av den föreliggande motionen, hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 159, såvitt nu är i fråga, till *Marinen: Inventarier m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 2 100 000 kronor.

72:o **Marinen: Tvätt.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 82, s. 133), innebärande en av belastningen, prishöjningar och ökat antal tjänstgöringsdagar föranledd anslagshöjning av 190 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Tvätt* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 100 000 kronor.

ÖVNINGAR M. M.

73:o) **Marinen: Övningar m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 83, s. 133—135) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 26 000 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 258 av herr *Öhman m. fl.* samt II: 305 av herr *Hagberg m. fl.* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte uppföras med 20 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 25 150 000 kronor.

Marinförvaltningen föreslår för nästa budgetår en anslagshöjning av 1 080 000 kronor, betingad — förutom av återupptagande av repetitionsövningsverksamheten — uteslutande av ofrånkomliga kostnadsstegringar till följd av höjda priser och traktamenten. Höjningen av järnvägstaxorna under hösten 1956 föranleder härutöver ytterligare merkostnader. Departementschefen kan emellertid icke tillstyrka att anslaget för nästa budgetår uppföres med högre belopp än 26 000 000 kronor.

Marinförvaltningen föreslår vidare att representationskostnader vid svenska örlogsfartygs besök i utländska hamnar framdeles skall bestridas från övningsanslaget. Sådana kostnader har under de senaste åren utgått från fjärde huvudtitelns anslag till extra utgifter. Marinförvaltningen förutsätter, att bidrag till representation i likhet med vad som tidigare skett i vissa fall skall kunna utgå jämväl från handels- och sjöfartsfonden. Förslaget tillstyrkes av departementschefen.

Utskottet. På av departementschefen anförda skäl finner utskottet sig böra tillstyrka den av Kungl. Maj:t under förevarande punkt äskade medelsanvisningen. Det motionsvis gjorda yrkandet avstyrkes alltså.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 258 och II: 305, såvitt nu är i fråga, till *Marinen: Övningar m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 26 000 000 kronor.

74:o) **Marinen: Ökning av drivmedelslagringen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 84, s. 135), innebärande en anslagsminskning av 1 075 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Ökning av drivmedelslagringen* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 925 000 kronor.

75:o) **Marinen: Drivmedelsförråd m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 85, s. 135 och 136) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 515 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 540 000 kronor.

Höjda löner och stegring av vissa andra omkostnader medför ökat medelsbehov under förevarande anslag. Härutöver ökas medelsbehovet till följd av höjda järnvägstaxor. Å andra sidan räknar departementschefen med en viss ökning av inkomsterna under anslaget. Rationaliseringen av stabs- och förvaltningstjänsten vid Karlskrona försvarsområde och Blekinge kustartilleriförsvar, varom Kungl. Maj:t fattat beslut den 15 juni 1956, medför vidare att vissa avlöningskostnader som tidigare belastat förevarande anslag i stället skall bestridas från avlöningsanslag. I enlighet med vad sålunda anförts bör anslaget för nästa budgetår uppföras med ett belopp av 515 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Marinen: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 515 000 kronor.

76:o) **Marinen: Anskaffning av drivmedelsutrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 86, s. 136), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Anskaffning av drivmedelsutrustning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

77:o) **Marinen: Materialförråd m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 87, s. 137), varvid räknats med ökade kostnader för löner m. m. och ökade inkomster, varjämte beaktats att efter rationaliseringen av Karlskrona försvarsområde och Blekinge kustartilleriförsvar kostnaderna för avlöningar till personal vid försvarsområdets materialförråd skall bestridas från avlöningsanslag, hemställer utskottet, under erinran om att anslaget minskas med 20 000 kronor,

att riksdagen må till *Marinen: Materialförråd m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 580 000 kronor.

78:o) **Marinen: Hundbevakningstjänsten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 88, s. 137 och 138), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Hundbevakningstjänsten* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

FLYTANDE MATERIEL, VAPENMATERIEL M. M.

79:o) *Marinen: Fartygsbyggnader m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 89, s. 138—149) att dels besluta de fartygsbyggnader för flottan, som föreslagits i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 januari 1957, dels godkänna de ändringar av tidigare planer för verksamheten under förevarande anslag, som angivits i förenämnda statsrådsprotokoll, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med i samma statsrådsprotokoll angivna grunder medgiva utläggande av beställningar inom en kostnadsram av 100 000 000 kronor, dels ock till *Marinen: Fartygsbyggnader m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 107 000 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 258 av herr *Öhman m. fl.* samt II: 305 av herr *Hagberg m. fl.* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte uppföras med 87 000 000 kronor och beställningsbemyndigandet med 85 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 109 000 000 kronor.

Chefen för marinen har den 1 oktober 1956 gjort framställning rörande *helikopterorganisation* inom marinen. Marinchefen har därvid understrukit att betydande fördelar kan vinnas genom att utnyttja helikoptern för sjöförsvaret och föreslår därför att ett helikopterförband tillkommer. Förbandet skulle bestå av åtta medelstora helikoptrar samt ett antal mindre helikoptrar. För organisationen skulle erfordras sammanlagt ett fyrtiotal militära och civilmilitära befattningshavare på aktiv stat, omkring 50 värnpliktiga samt ett fåtal civila befattningshavare i marinledningen. Vidare kräves tillgång till baser. Kostnaderna för den föreslagna organisationen — bortsett från personalkostnader — uppgår under budgetåret 1956/59 enligt marinchefens beräkningar till omkring 27 miljoner kronor. Den föreslagna organisationen, som främst avses för marinkommando Ost, kan i viss mån sägas ha försökskaraktär. Marinchefen utgår från att ett slutligt förslag om marin helikopterorganisation, innefattande förband för övriga marinkommandon, skall kunna föreläggas 1959 års riksdag.

För egen del hyser departementschefen den uppfattningen, att helikoptern utgör ett militärt betydelsefullt tillskott till den marina organisationen och att dess värde på längre sikt kan komma att ytterligare öka.

Departementschefen föreslår därför att för nästa budgetår anskaffas helikoptrar, två medelstora och en liten, jämte viss utrustning. Däremot är departementschefen icke nu beredd att taga ställning till frågorna om personal- och basorganisation. Dessa frågor bör enligt departementschefens mening ytterligare prövas. Därvid måste givetvis möjligheterna att tillgodose personalbehovet inom ramen av befintliga kadrar noggrant undersökas.

För den av departementschefen föreslagna anskaffningen av helikoptermateriel beräknar departementschefen under förevarande anslag ett beställningsbemyndigande av 4,6 miljoner kronor. I anslutning till vad marinchefen anfört föreslår departementschefen vidare att ett belopp av 4,5 miljoner kronor av medel, som anvisats under anslaget Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m., redan under innevarande budgetår får utnyttjas för anskaffning av två medelstora helikoptrar jämte utrustning. Det förutsättes därvid få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om erforderliga omdispositioner inom vapenmaterielplanen i detta syfte.

Marinförvaltningen har för nästa budgetår hemställt om bemyndigande att utlägga beställningar inom en kostnadsram av sammanlagt 127,6 miljoner kronor. Av detta belopp hänför sig 4,6 miljoner kronor till anskaffning av helikoptrar. I övrigt belöper av det föreslagna beställningsbemyndigandet 67,5 miljoner kronor på tre ubåtar, sammanlagt 27,0 miljoner kronor på minsvepare, 9,0 miljoner kronor på ett dykeri- och bärgningsfartyg, 8,5 miljoner kronor på fartygsbyggnader för kustartilleriet och för gemensamma ändamål samt 11,0 miljoner kronor på försöksverksamhet.

I fråga om marinförvaltningens förslag beträffande *ubåtar* erinrar departementschefen om att till föregående års statsverksproposition lämnades en redogörelse för ubåtsbeståndets sammansättning. Av denna framgick att antalet ubåtar — vid tiden för 1948 års försvarsbeslut 24 och avsett att efter genomförandet av 1952 års sjuårsplan vara lika stort — komme att väsentligt nedgå under de närmaste åren, vilket medförde ett behov av ersättningsbyggnad. Marinförvaltningen hade för innevarande budgetår föreslagit att sex ubåtar skulle ersättningsbyggas. Beslut fattades emellertid om byggande av endast tre ubåtar. I enlighet med marinförvaltningens förslag bör ersättningsbyggnad av ytterligare tre ubåtar nu komma till stånd. För ändamålet beräknar departementschefen i likhet med marinförvaltningen ett belopp av 67,5 miljoner kronor vara erforderligt. I beloppet ingår kostnader för reservdelar.

Marinförvaltningens förslag beträffande *minsvepare* innebär att sammanlagt åtta sådana fartyg skulle tillkomma, varav fyra av kustminsvepar-typer och fyra av fiskefartygstyp. I annat sammanhang har vidare ämbetsverket föreslagit viss jämkning mellan olika poster inom 1952 års sjuårsplan för fartygsbyggnader, varigenom ytterligare tre kustminsvepare skulle kunna byggas.

Vad till en början angår det sistnämnda förslaget erinrar departementschefen om att 1952 års plan ursprungligen upptog 12 kustminsvepare avsedda att byggas i stål. Sedan dylika minsvepare visat sig mindre användbara vid bekämpningen av moderna minkonstruktioner, har planen ändrats så att minsvepare i omagnetiskt material skall byggas. Då detta avsetts skola ske inom den givna ekonomiska ramen har samtidigt antalet minsvepare måst minskas. Som marinförvaltningen anfört har numera uppstått möjligheter att genom en om disposition av tidigare lämnade bemyndiganden inom ramen för 1952 års plan bygga minsvepare till ursprungligen avsett antal. För egen del har departementschefen icke funnit anledning till erinran mot bifall till ämbetsverkets ifrågavarande förslag.

Vidkommande härefter ämbetsverkets förslag om byggande av minsvepare utöver ramen för 1952 års plan erinras om att enligt denna plan endast halva antalet ur linjeflottan utgående minsvepare ersättes, vilket motiverats bland annat med önskemålet om en jämnare åldersfördelning. Om ersättningsbyggnad utöver ramen för 1952 års plan icke äger rum kommer antalet minsvepare under de första åren av 1960-talet att ytterligare nedgå. Av ekonomiska skäl föreslår departementschefen emellertid att för nästa budgetår endast fattas beslut om byggande av fyra minsvepare av fiskefartygstyp, för vilket ändamål erfordras ett beställningsbemyndigande av 3,0 miljoner kronor.

Då det, icke minst av ekonomiska skäl, synes påkallat att ersätta marinen nuvarande *dykeri- och bärgningsfartyg*, tillstyrker departementschefen marinförvaltningens förslag om nybyggnad av ett dylikt fartyg. Kostnaderna härför beräknas i överensstämmelse med marinförvaltningens förslag till 9,0 miljoner kronor.

Beträffande *1952 års sjuårsplan för fartygsbyggnader m. m.*, som för närvarande kostnadsberäknas till 632,020 miljoner kronor, föreslår marinförvaltningen — förutom den i det föregående behandlade om dispositionen mellan olika poster inom nuvarande kostnadsram — en utvidgning med tillhoppa 8,5 miljoner kronor. Av beloppet hänför sig 4,0 miljoner kronor till fartygsbyggnader för kustartilleriet, 2,75 miljoner kronor till trängfartyg, 1,5 miljon kronor till iordningställande av vissa fartyg m. m. samt 0,25 miljon kronor till förberedelser för ombyggnad av hjälpfartyg. Departementschefen anser sig icke kunna tillstyrka att beställningsbemyndiganden för de ifrågavarande ändamålen lämnas till högre belopp än sammanlagt 5,4 miljoner kronor, varav 3,0 miljoner kronor för fartygsbyggnader för kustartilleriet, 1,25 miljon kronor för trängfartyg samt 1,15 miljon kronor för iordningställande av vissa fartyg m. m. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av marinförvaltningen i vanlig ordning besluta om vilka objekt som bör komma till utförande inom ramen för de nyss angivna beloppen.

För *försöksverksamhet* äskar marinförvaltningen för nästa budgetår beställningsbemyndiganden om sammanlagt 11,0 miljoner kronor, varav 9,0 miljoner kronor belöper på fortsatt projektering av ny ubåtstyp samt i samband därmed stående ytterligare projekt och försök. Departementschefen föreslår att beställningsbemyndiganden för försöksverksamhet under nästa budgetår lämnas till ett belopp av 10,5 miljoner kronor, varav 9,0 miljoner kronor torde få avses för ubåtsprojektet och därmed sammanhängande projekt.

Marinförvaltningen hemställer om 115 miljoner kronor i *betalningsmedel* för nästa budgetår. Departementschefen föreslår att ett anslag på 107 miljoner kronor anvisas. Ett anslag på detta belopp synes vara till fyllest med hänsyn till storleken av de beställningsbemyndiganden departementschefen föreslagit. Bifall till förslaget innebär en minskning med två miljoner kronor i förhållande till det för innevarande budgetår utgående anslaget.

Beställningsbemyndigandena för nästa budgetår uppgår enligt departementschefens förslag i det föregående till 100,0 miljoner kronor, vilket i förhållande till de för innevarande budgetår medgivna beställningsbemyndigandena innebär en minskning med 125,5 miljoner kronor. Därest departementschefens förslag vinner bifall kommer den 30 juni 1958 bemyndiganden om sammanlagt 475,261 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Med hänsyn till att för nästa budgetår jämväl helikoptrar avses skola anskaffas med anlitande av medel under anslaget bör dettas benämning ändras till Marinen: Fartygsbyggnader m. m.

Utskottet. Det för innevarande budgetår medgivna beställningsbemyndigandet utgör 225,5 miljoner kronor. För nästa budgetår har marinförvaltningen hemställt, att bemyndigandet bestämmas till 127,6 miljoner kronor, vilket belopp departementschefen dock ansett böra reduceras till 100 miljoner kronor. Beskrifningen i fråga beror i huvudsak på att av åtta begärda minsvepare departementschefen tillstyrker, att beslut nu fattas om byggande av allenast fyra sådana av fiskefartygstyp. Härigenom torde det icke bliva möjligt att tillsammans med redan beviljade men ännu ej beställda minsvepare seriebeställa de minsvepare av samma typ, som planenligt avses skola ersättningsbyggas under den närmaste framtiden. Härav följer givetvis vissa nackdelar ur såväl ekonomiska som personella synpunkter. Utskottet, som likväl icke anser sig böra frångå departementschefens ifrågavarande förslag, har dock velat fästa uppmärksamheten på angivna olägenheter.

Utskottet tillstyrker, att ersättningsbyggnad av ytterligare tre ubåtar nu bör komma till stånd.

I likhet med departementschefen finner utskottet helikoptern utgöra

ett betydelsefullt tillskott till den marina organisationen och har icke något att erinra mot den föreslagna anskaffningen av helikoptermateriel.

Vid sin granskning av anslagsberäkningen i övrigt har utskottet icke funnit något vara att invända.

Av det anförda följer, att utskottet avstyrker det motionsvis gjorda yrkandet.

Åberopande det anförda och under hänvisning till vad utskottet uttalat under arméns motsvarande anslag hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 258 och II: 305, såvitt nu är i fråga,

a) besluta de fartygsbyggnader för flottan, som i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 januari 1957 föreslagits;

b) godkänna de ändringar av tidigare planer för verksamheten under förevarande anslag, som i förenämnda statsrådsprotokoll angivits;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med i samma statsrådsprotokoll angivna grunder medgiva utläggande av beställningar inom en kostnadsram av 100 000 000 kronor;

d) till *Marinen: Fartygsbyggnader m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 107 000 000 kronor.

80:o) **Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 90, s. 149—151) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar å vapenmateriel m. m. inom en kostnadsram av 85 000 000 kronor, dels ock till *Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 85 000 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 258 av herr *Öhman m. fl.* samt II: 305 av herr *Hagberg m. fl.* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte uppföras med 70 000 000 kronor och beställningsbemyndigandet med 70 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 85 miljoner kronor med ett beställningsbemyndigande på samma belopp.

Marinförvaltningen hemställer för nästa budgetår om ett beställningsbemyndigande av 105 miljoner kronor samt ett anslag å samma belopp för fortsatt anskaffning inom ramen för fastställd plan.

Departementschefen föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 85 miljoner kronor. Vidare föreslår departements-

chefen, att bemyndigande lämnas att utlägga ytterligare beställningar av vapenmateriel m. m. för ett belopp av 85 miljoner kronor. Beställningsverksamheten förutsättes liksom hittills få äga rum på grundval av föreliggande plan för anskaffning av vapenmateriel m. m.

Vid anmälan av anslaget till fartygsbyggnader m. m. har omnämnts ett av chefen för marinen framställt förslag om anskaffning av helikoptrar med anlåtande av beställningsbemyndiganden avseende vapenmateriel m. m., vilka meddelats för innevarande budgetår. I enlighet med vad därvid anförts har departementschefen ansett sig böra biträda detta förslag.

Vid bifall till departementschefens förslag kommer den 30 juni 1958 bemyndiganden om sammanlagt 206,24 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel. För att slutföra anskaffningen av den i sexårsplanen för budgetåren 1953/59 upptagna materielen erfordras ytterligare beställningsbemyndiganden till ett belopp av 120,0 miljoner kronor.

Utskottet finner sig böra tillstyrka, att såväl anslaget som bemyndigandet upptagas till samma belopp som för innevarande budgetår. Härav följer, att utskottet avstyrker motionerna I: 258 och II: 305, såvitt nu är i fråga.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 258 och II: 305, såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar å vapenmateriel m. m. inom en kostnadsram av 85 000 000 kronor;

b) till *Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 85 000 000 kronor.

81:o) **Marinen: Underhåll av fartyg m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 91, s. 151—153) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 50 900 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 48 100 000 kronor.

Marinförvaltningen har för nästa budgetår hemställt om höjning av anslaget dels för att tillgodose behov av ökat underhåll till följd av nytillkommen materiel m. m., dels ock för att täcka merkostnader till följd av höjda löner m. m. Av sistnämnda anledning har marinförvaltningen därjämte hemställt om förstärkning av innevarande budgetårs anslag. I likhet med ämbetsverket finner departementschefen en höjning av anslaget nödvändig till följd av stegrade lönekostnader. Den sålunda erforderliga anslagshöjningen begränsas emellertid genom de besparingar som kan göras under förevarande anslag i samband med rationaliseringen

av stabs- och förvaltningstjänsten vid Karlskrona försvarsområde och Blekinge kustartilleriförsvär. Vid anmälan av anslaget *Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal* har vidare räknats med att avlöningskostnaderna för vissa arbetare vid Hemsö kustartilleriförsvär skall bestridas från nämnda anslag i stället för från underhållsanslag. Därjämte bör det enligt departementschefens mening vara möjligt att genom rationaliseringar åtminstone i begränsad utsträckning motverka kostnadsstegringarna. Under beaktande av vad sålunda anförts har departementschefen beräknat medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår till 50 900 000 kronor. Då med hänsyn till sannolika leveranstider för helikoptrar behov av särskilda medel för underhåll av helikoptermateriel icke torde föreligga under nästa budgetår, bör inom ett anslag å nämnda belopp enligt departementschefens mening kunna rymmas kostnader för erforderligt underhåll av nytillkommande materiel.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, som innebär en anslagshöjning av 2 800 000 kronor, i huvudsak föranledd av stegrade lönekostnader.

Under erinran tillika om att årets riksdag under förevarande anslagsrubrik anvisat ett tilläggsanslag av 3 000 000 kronor för bestridande av uppkomna kostnader för höjda löner m. m. hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Underhåll av fartyg m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 50 900 000 kronor.

82:o) **Marinen: Anskaffning av vissa maskiner m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 92, s. 153 och 154), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Anskaffning av vissa maskiner m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kronor.

FASTIGHETER

83:o) **Marinen: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Marinens delfond.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 93) har riksdagen redan fattat beslut (riksdagens skrivelse nr 132), varom utskottet velat här erinra.

BIDRAG OCH UNDERSTÖD

84:o) **Marinen: Bidrag till sjövärnsskåren. Marinen: Bidrag till maritim ungdomsverksamhet. Marinen: Understöd åt föreningar m. m.** I en-

4—411 57 *Bihang till riksdagens protokoll 1957. 6 saml. Nr 4*

lighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 94—96, s. 154—156), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1957/58 anvisa

a) till *Marinen: Bidrag till sjövärnskåren* ett reservationsanslag av 330 000 kronor;

b) till *Marinen: Bidrag till maritim ungdomsverksamhet* ett reservationsanslag av 16 000 kronor;

c) till *Marinen: Understöd åt föreningar m. m.* ett anslag av 28 000 kronor.

FLYGVAPNET

AVLÖNINGAR M. M. TILL FAST ANSTÄLLD PERSONAL

85:o) **Flygvapnet: Avlöningar till personal å reservstat.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 98, s. 156 och 157), innebärande en av höjda rörliga tilläggsförmåner föranledd anslagshöjning av 1 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 34 500 kronor.

86:o) **Flygvapnet: Avlöningar till personal i flygvapnets reserv.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 99, s. 157 och 158) att till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 300 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 000 000 kronor.

Departementschefen tillstyrker flygvapenchefens förslag om utökning av flygplanets reserv med 100 förtidsavgångna flygtekniker samt 20 meteorologer.

Från detta anslag bestrides intill ett belopp av 15 000 kronor för år kostnaderna för stipendier till flygunderingenjörer i flygvapnets reserv, därvid stipendium utgår med i ett för allt 3 000 kronor för år. I överensstämmelse med vad som föreslagits beträffande stipendierna åt marinunderingenjörer räknar departementschefen med att jämväl stipendierna åt flygunderingenjörer höjes med 300 kronor till 3 300 kronor för år.

Under erinran om att under marinens motsvarande anslag framlagts förslag om höjning av arvodena åt bland andra flygunderingenjörer under reservtjänstgöring föreslår departementschefen, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med 1 300 000 kronor.

Utskottet. Under erinran om vad som i det föregående vid behandlingen av marinens motsvarande anslag anförts i ämnet tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Avlöningar till personal i flygvapnets reserv* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 300 000 kronor.

87:o) **Flygvapnet: Rekryteringskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 100, s. 158), innebärande en av utökad rekryteringsverksamhet föranledd anslagshöjning av 10 000 kronor, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Flygvapnet: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 160 000 kronor.

88:o) **Flygvapnet: Ekiperingsersättningar. Flygvapnet: Avlöningar till viss arbetarpersonal.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 101 och 102, s. 158 och 159), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1957/58 anvisa

a) till *Flygvapnet: Ekiperingsersättningar* ett förslagsanslag av 1 250 000 kronor;

b) till *Flygvapnet: Avlöningar till viss arbetarpersonal* ett förslagsanslag av 240 000 kronor.

AVLÖNINGAR M. M. TILL VÄRNPLIKTIGA

89:o) **Flygvapnet: Avlöningar m. m. till värnpliktiga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 103, s. 159 och 160), innebärande en anslagshöjning av 2 100 000 kronor, föranledd av repetitionsövningarnas återupptagande och ökat antal tjänstgöringsdagar i övrigt samt ökat medelsbehov för flygtillägg m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 8 200 000 kronor.

90:o) **Flygvapnet: Familjebidrag.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 104, s. 160) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 300 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 350 av herr *Bengtson m. fl.* samt II: 477 av herr *Dahlén* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte uppföras med 2 450 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 050 000 kronor.

Försvarets civilförvaltning hemställer att anslaget höjes med 250 000 kronor och utgår därvid från att repetitionsövningarna återupptages. För egen del räknar departementschefen också med normal repetitionsövningsverksamhet under nästa budgetår. Begränsningen av dessa övningar under innevarande budgetår beräknades i 1956 års statsverksproposition (bil. 6, s. 174) medföra en besparing under förevarande anslag med 350 000 kronor, med vilket belopp anslaget således i och för sig borde uppräknas. Med hänsyn till belastningen på anslaget under budgetåret 1955/56 anser departementschefen sig emellertid böra räkna med det av civilförvaltningen äskade beloppet.

Vid behandlingen av arméns motsvarande anslag har departementschefen förklarat sig icke kunna tillstyrka av försvarets socialbyrå framlagt förslag om ändring av vissa familjebidragförmåner.

Utskottet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag får utskottet, som vid behandlingen av arméns motsvarande anslag yttrat sig i anledning av de föreliggande motionerna, hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 350 och II: 477, såvitt nu är i fråga, till *Flygvapnet: Familjebidrag* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 300 000 kronor.

SJUKVÅRD

91:o) **Flygvapnet: Sjukvård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 105, s. 160 och 161), innebärande en av repetitionsövningarnas återupptagande föranledd anslagshöjning av 20 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Sjukvård* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

RESEERSÄTTNINGAR M. M.

92:o) **Flygvapnet: Reseersättningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 106, s. 161 och 162), innebärande en anslagshöjning av 1 375 000 kronor, föranledd av intensifierad utbildning av elektrotekniker inom flygvapnet, repetitionsövningarnas återupptagande samt höjda traktementen och järnvägstaxor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 4 200 000 kronor.

EXPENSER M. M.

93:o) **Flygvapnet: Bränsle m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 107, s. 162) att till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 6 200 000 kronor.

Vidare har i förberörda motion II: 436 av herr *Boija m. fl.* hemställts, att riksdagen vid behandlingen av fjärde huvudtiteln måtte, i enlighet med i statsverkspropositionen redovisad skrivelse från arméintendenturförvaltningen, besluta att för installation av oljeeldningsaggregat och cisterner för vissa av försvarets fasta värmeanläggningar av försvarsgrenarnas respektive bränsleanslag må disponeras av arméintendenturförvaltningen 2 770 000 kronor, av marinförvaltningen 910 000 kronor samt av flygförvaltningen 620 000 kronor, eller sammanlagt 4 300 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 5 400 000 kronor.

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 835 000 kronor. Härav hänför sig 300 000 kronor till ökad bränsleförbrukning, beräknad med ledning av bränsleåtgången under budgetåret 1955/56. Återstoden 535 000 kronor avser ökade kostnader för elektrisk energi, renhållning m. m. och har beräknats med beaktande av medelsförbrukningen för dessa ändamål under nämnda budgetår. Ämbetsverket har vid beräkningen av medelsbehovet icke beaktat den under arméns motsvarande anslag behandlade framställningen om övergång till oljeeldning i vidgad omfattning. Under hänvisning till vad där anförts rörande nämnda framställning föreslår departementschefen för egen del, att förevarande anslag uppföres med 6 200 000 kronor.

Utskottet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag och under hänvisning till vad utskottet vid behandlingen av arméns motsvarande anslag anført i anledning av den föreliggande motionen, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Bränsle m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 6 200 000 kronor.

94:o) **Flygvapnet: Telefon m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 108, s. 163), innebärande en anslagshöjning av 500 000 kronor med hänsyn till anslagsbelastningen m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Telefon m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 100 000 kronor.

95:o) **Flygvapnet: Övriga expenser m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 109, s. 163), innebärande en anslagshöjning av 15 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 265 000 kronor.

MATHÅLLNING

96:o) **Flygvapnet: Mathållning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 110, s. 164 och 165), innebärande en anslagshöjning av 2 850 000 kronor med hänsyn till ökat antal tjänstgöringsdagar och höjt normalportionspris, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Mathållning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 8 300 000 kronor.

INTENDENTURMATERIEL M. M.

97:o) **Flygvapnet: Beklädnad m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 111, s. 165—168), innebärande en av ökat antal tjänstgöringsdagar och höjda reparationskostnader föranledd anslagshöjning av 625 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 6 400 000 kronor.

98:o) **Flygvapnet: Inventarier m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 112, s. 168—170) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 1 100 000 kronor.

Vidare har i förberörda motion II: 159 av herr *Christenson* i Malmö *m. fl.* hemställts, att riksdagen måtte besluta att ett anslag å 800 000 kronor måtte beviljas till förstärkning av utgående anslag till de olika försvarsgrenarna för nyanskaffning av madrasser och annan sängutrustning.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 035 000 kronor.

Departementschefen föreslår att anslaget med hänsyn till ökat antal tjänstgöringsdagar och höjda priser höjes med 65 000 kronor.

Utskottet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag får utskottet, som vid behandlingen av arméns motsvarande anslag yttrat sig i anledning av den föreliggande motionen, hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 159, såvitt nu är i fråga, till *Flygvapnet: Inventarier m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 1 100 000 kronor.

99:o) **Flygvapnet: Tvätt.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 113, s. 170), innebärande en av belastningen, prishöjningar och ökat antal tjänstgöringsdagar föranledd anslagshöjning av 225 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Tvätt* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 900 000 kronor.

ÖVNINGAR M. M.

100:o) **Flygvapnet: Övningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 114, s. 171 och 172), innebärande en anslagshöjning av 1 400 000 kronor, varvid räknats med ökade behov av anslagsmedel till följd av förbrukning av tidigare reservationsmedelsbehållning, höjda trakamenten och höjda järnvägstaxor samt för viss verksamhet, får utskottet, under erinran tillika om att årets riksdag under förevarande anslagsrubrik anvisat ett tilläggsanslag av 275 000 kronor, hemställa,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Övningar m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kronor.

101:o) **Flygvapnet: Hundbevakningstjänsten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 115, s. 172), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Hundbevakningstjänsten* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 18 000 kronor.

FLYGMATERIEL M. M.

102:o) **Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 116, s. 173—178) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 januari 1957 angivits medgiva utläggande av beställningar å flygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 640 000 000 kronor, dels ock till Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m. för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 490 000 000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sveningsson* (I: 254) och den andra inom andra kammaren av herr *Hæggblom m. fl.* (II: 301), har hemställts, att riksdagen, i avvaktan på resultatet av försvarsberedningens arbete, måtte besluta

1. att godkänna en kostnadsram för anskaffning av flygmateriel för sjuårsperioden 1957—1964 om 4 281,2 miljoner kronor;

2. att bemyndiga Kungl. Maj:t att utlägga beställningar å flygmateriel inom en kostnadsram av 740 miljoner kronor;

3. att till Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m. för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 535 miljoner kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 258 av herr *Öhman m. fl.* samt II: 305 av herr *Hagberg m. fl.* hemställt, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte uppföras med 390 000 000 kronor och beställningsbemyndigandet med 450 000 000 kronor.

Beträffande motiveringen till förstnämnda båda motioner hänvisas till motionen II: 301.

Den kostnadsram avseende sjuårsperioden 1956/63 som godkänts av 1956 års riksdag uppgår till 3 655,7 miljoner kronor. Det förslag till kostnadsram som flygförvaltningen lagt fram för sjuårsperioden 1957/64 slutar på 5 076,0 miljoner kronor, vilket i förhållande till den av riksdagen godkända kostnadsramen innebär en ökning med 1 420,3 miljoner kronor. Av detta belopp hänför sig 676,8 miljoner kronor till det förslag om förstärkning av flygvapenorganisationen, som ämbetsverket framlägger i anslutning till överbefälhavarens år 1954 framlagda riktlinjer för krigsmaktens fortsatta utveckling. Vidare föreslås i anslutning till dessa riktlinjer utökning av kostnadsramen med 32,0 miljoner kronor för en telemotmedelsorganisation. Återstående del av kostnadshöjningen föranledes dels av vissa anskaffningar avsedda att avhjälpa brister i den befintliga organisationen, dels och av merkostnader till följd av prisstegringar och teknisk utveckling.

Departementschefen framhåller, att under nästa budgetår ekonomiska förutsättningar icke föreligger för ett genomförande av överbefälhavarens riktlinjer. I enlighet härmed kan departementschefen icke biträda flygförvaltningens förslag om utökning av flygvapenorganisationen. Departementschefen kan icke heller tillstyrka övriga av flygförvaltningen främjade förslag om materielanskaffningar utöver vad som tidigare avsetts.

Flygförvaltningen har beräknat merkostnaderna för att täcka prisstegringar och merkostnader på grund av teknisk utveckling för gällande organisation till cirka 545 miljoner kronor. Med hänsyn till det begränsade utrymme som kan medges för försvarsändamål under nästa budgetår kan medel icke avses för att till någon del täcka sådana merkostnader. Det torde emellertid enligt departementschefen vara uppenbart att i vart fall en stor del av de av flygförvaltningen beräknade kostnadsökningarna är ofrånkomlig för att vidmakthålla flygvapnets modernitet. Om icke en ökning av kostnadsramen för ifrågavarande ändamål framdeles kommer till stånd, måste man därför överväga att minska den befintliga flygvapenorganisationen.

Kostnadsramen för budgetåren 1957/64 kommer att uppgå till 3 662,2 miljoner kronor. I förhållande till den av riksdagen godkända kostnads-

ramen för budgetåren 1956/63 har vid beräkningen av den nu framlagda kostnadsramen endast justeringar av teknisk natur verkställts. Vid denna beräkning har likaledes av tekniska skäl bortsetts från de belopp som för budgetåren 1954/57 tillförts förevarande anslag från anslag under tolfte huvudtiteln.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 475 miljoner kronor. Till föregående års statsverksproposition anmäldes att flygförvaltningen beräknat behovet av betalningsanslag för de fyra första budgetåren av den då framlagda sjuårsplanen till i medeltal 500 miljoner kronor för budgetår samt motsvarande belopp för sjuårsplanens senare budgetår till omkring 550 miljoner kronor för budgetår. I den som bilaga till propositionen 1956: 175 fogade utredningen rörande automatiska utgiftsförändringar har anslaget för budgetåret 1957/58 upptagits med 492 miljoner kronor. Med hänsyn till nödvändigheten av att iakttaga återhållsamhet i fråga om utgifter för försvarsändamål för nästa budgetår föreslår departementschefen dock att anslaget begränsas till 490 miljoner kronor. Detta innebär att behovet av anslagsmedel under återstående sex budgetår av den nu aktuella sjuårsperioden ökas något i jämförelse med vad som förutskickats vid fastställandet av nu gällande kostnadsram.

Beställningsbemyndigandet för nästa budgetår torde få uppföras med ett belopp av 640 miljoner kronor.

Vid bifall till departementschefens förslag kommer den 30 juni 1958 beställningsbemyndiganden till ett belopp av 1 062,3 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

I skrivelse den 23 november 1956 har flygförvaltningen hemställt om bemyndigande att låta verkställa ombyggnad av 20 flygplan typ 28 B till typ 28 C (dubbelkommandoversion) för en sammanlagd kostnad av 9,7 miljoner kronor samt föreslagit att härmed förenade kostnader skall få bestridas från vissa försäljningsinkomster, som under anslaget till anskaffning av flygmateriel m. m. reserverats till Kungl. Maj:ts disposition. Förslaget har icke givit departementschefen anledning till erinran.

Till utskottet har under hand överlämnats en av statssekreteraren i försvarsdepartementet Karleby uppgjord, den 6 februari 1957 dagtecknad *promemoria angående visst utbyte av attackflygplan mot spaningsflygplan*. Promemorian är av följande innehåll:

Enligt beslut vid föregående års riksdag skall attackflyget förstärkas med 25 %, varvid omsättningen av jaktflygplan begränsas i motsvarande mån.

Spaningsflyget består av ensitsiga och flersitsiga flygplan. Enligt gällande anskaffningsplan skall moderna flygplan av inhemsk typ anskaffas för omsättning av ett antal befintliga flersitsiga spaningsflygplan, som motsvarar $\frac{2}{3}$ av hela antalet i organisationen ingående sådana plan. Be-

gränsningen av anskaffningen av moderna inhemska flygplan till $\frac{2}{3}$ av det aktuella behovet har skett i kostnadsbesparande syfte. Den har ansetts acceptabel under förutsättning att återstående $\frac{1}{3}$ av beståndet av flersitsiga spaningsflygplan skulle kunna tillgodoses genom ombyggnad av visst jaktflygplan till spaningsflygplan.

I särskild skrivelse den 11 december 1956 har *chefen för flygvapnet och flygförvaltningen* hemställt om medgivande att — inom ramen för det sammanlagda antalet flygplan enligt gällande anskaffningsplan — öka antalet flersitsiga spaningsflygplan av modern inhemsk typ till att motsvara hela det aktuella behovet, därvid antalet attackflygplan samtidigt måste begränsas i motsvarande mån. Förslaget motiveras med att det med hänsyn till numera tillgängliga uppgifter icke längre bedömes möjligt att tillgodose behovet av spaningsflygplan på tidigare avsett sätt. Rörande de närmare orsakerna härtill torde få hänvisas till förut nämnda skrivelse. Den föreslagna omdispositionen beräknas icke medföra några merkostnader.

Överbefälhavaren, som avgivit yttrande över framställningen, finner den föreslagna begränsningen av attackflyget olämplig. Då överbefälhavaren emellertid är av samma uppfattning som flygvapenchefen att spaningsflyget i det uppkomna läget i första hand bör tillgodoses och då den föreslagna omdispositionen icke beräknas draga några extra kostnader, tillstyrkes förslaget.

Chefen för försvarsdepartementet har vid sin prövning av förevarande ärende funnit de av de militära myndigheterna anförda skälen för den föreslagna omdispositionen övertygande och har därför icke velat motsätta sig bifall till framställningen. Frågan torde emellertid böra prövas av riksdagen. Framställningen i ärendet har emellertid kommit departementet tillhanda vid en sådan tidpunkt att den icke kunnat beaktas vid behandlingen av anslaget Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m. i årets statsverksproposition. Denna anslagsfråga är under behandling i riksdagens statsutskott. Med hänsyn härtill och då beslut i förevarande ärende icke kan uppskjutas har det synts lämpligt att frågan bringas till statsutskottets kännedom för behandling vid prövningen av nämnda anslag.

Utskottet. Såsom av propositionen framgår uppgår den kostnadsram avseende sjuårsperioden 1956/63, som godkänts av 1956 års riksdag, till 3 655,7 miljoner kronor. Det förslag till kostnadsram, som flygförvaltningen framlagt för sjuårsperioden 1957/64, slutar på 5 076 miljoner kronor, vilket innebär en ökning med 1 420,3 miljoner kronor. Departementschefen anser sig icke böra biträda ifrågavarande förslag om utökning av flygvapenorganisationen utan beräknar kostnadsramen för budgetåren 1957/64 till 3 662,2 miljoner kronor, vid vars beräkning endast justeringar av teknisk natur verkstälts.

Departementschefens förslag i övrigt innebär, att förevarande anslag höjes med 15 miljoner kronor till 490 miljoner kronor och att beställningsbemyndigandet upptages till oförändrat belopp, 640 miljoner kronor.

Vid behandlingen av arméns motsvarande anslag har utskottet framhållit, hurusom beskärningen av försvarsgrenarnas materielanslag i läng-

den icke kan undgå att menligt inverka på effekten hos försvarets nuvarande organisation. Med hänsyn emellertid till vad utskottet under punkt 1 i det föregående anfört anser utskottet sig icke böra frångå departementschefens förslag. De motionsvis gjorda yrkandena avstyrkas alltså.

I likhet med departementschefen och överbefälhavaren har utskottet icke något att erinra mot att chefen för flygvapnet medgives att — inom ramen för det sammanlagda antalet flygplan enligt gällande anskaffningsplan — öka antalet flersitsiga spaningsplan av modern inhemsk typ till att motsvara hela det aktuella behovet, varvid antalet attackplan skall i motsvarande mån begränsas. Ifrågakvarande omdisposition beräknas icke medföra några merkostnader.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 254 och II: 301 samt I: 258 och II: 305, sistnämnda båda motioner såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 januari 1957 angivits medgiva utläggande av beställningar å flygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 640 000 000 kronor;

b) till *Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 490 000 000 kronor.

103:o) **Flygvapnet: Luftförsvarsrobot.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 117, s. 178 och 179) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar för utveckling m. m. av luftförsvarsrobot inom en kostnadsram av 8 000 000 kronor, dels ock till Flygvapnet: Luftförsvarsrobot för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kronor.

Efter förslag av Kungl. Maj:t i 1955 och 1956 års statsverkspropositioner har riksdagen dels bemyndigat Kungl. Maj:t att medgiva utläggandet av beställningar för utveckling m. m. av luftförsvarsrobot inom en kostnadsram av 14 000 000 kronor, dels ock anvisat 8 000 000 kronor i betalningsmedel. Enligt sålunda meddelade beslut kommer alltså den 30 juni 1957 beställningsbemyndiganden till ett belopp av 6 000 000 kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Den 1 september 1956 var beställningsbemyndiganden till ett belopp av i runt tal 5,9 miljoner kronor icke utnyttjade.

Totalkostnaden för utvecklingsarbetet med en luftförsvarsrobot beräknades vid anmälan av 1956 års statsverksproposition (bil. 6, s. 191) till i runt tal 30 miljoner kronor.

För nästa budgetår hemställer flygförvaltningen för den fortsatta utvecklingen av en luftförsvarsrobot om ett beställningsbemyndigande av 8 000 000 kronor samt ett betalningsanslag av 5 000 000 kronor. Det av ämbetsverket äskade betalningsanslaget är begränsat i förhållande till vad som förutsatts i den plan som föregående år framlades för riksdagen. En ytterligare begränsning skulle medföra en väsentlig fördröjning av projektet. Med hänsyn till den vikt som måste tillmätas luftförsvarsroboten finner departementschefen det därför angeläget att beställningsbemyndigande och betalningsmedel ställes till förfogande i enlighet med flygförvaltningens äskande. Departementschefen föreslår alltså att beställningsbemyndigande lämnas för ett belopp av 8 000 000 kronor samt att 5 000 000 kronor anvisas i betalningsmedel.

Vid bifall till departementschefens förslag kommer den 30 juni 1958 beställningsbemyndiganden till ett belopp av 9 000 000 kronor att icke vara täckta av betalningsmedel.

Utskottet. Med hänsyn till den betydelse, som tillmätas luftförsvarsroboten, vill utskottet tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, som innebär att betalningsanslaget uppräknas med 500 000 kronor och att beställningsbemyndigandet upptages med oförändrat belopp, 8 000 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar för utveckling m. m. av luftförsvarsrobot inom en kostnadsram av 8 000 000 kronor;

b) till *Flygvapnet: Luftförsvarsrobot* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kronor.

104:o) **Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 118, s. 180—184) att till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 106 000 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 258 av herr *Öhman m. fl.* samt II: 305 av herr *Hagberg m. fl.* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte uppföras med 90 000 000 kronor.

För innevarande budgetår räknade departementschefen vid anmälan av förevarande anslag i 1956 års statsverksproposition med en effektiv flygtid av 183 000 timmar. Anslaget beräknades till 103 000 000 kronor.

Av flygförvaltningen begärd anslagshöjning för nästa budgetår föranledes dels av utökad flygtid, dels ock av andra kostnadsstegrande faktorer, såsom fortsatt övergång till tekniskt mer komplicerade och mer bränsle-

krävande flygplantyper, höjda löner och priser samt underhåll av nytillkommen materiel m. m. I viss utsträckning begränsas kostnadsstegringarna genom att vissa underhållskostnader nedgått.

Flygvapenchefens förslag om ändrade flygtidsnormer kan departementschefen icke biträda. Ej heller på annan grund kan departementschefen tillstyrka någon ökning av flygtiden. Departementschefen räknar alltså jämväl för nästa budgetår med en effektiv flygtid av 183 000 timmar.

Underhållskostnaden för flygplanskrov, motorer och propellrar har av flygförvaltningen för nästa budgetår beräknats till 258 kronor per flygtimme. Ämbetsverket har därvid räknat med sex procents kostnadsstegring till följd av höjda löner och priser. Med beaktande av att dessa höjningar i viss mån torde ha inverkat på underhållskostnaderna redan under föregående budgetår har departementschefen funnit ifrågavarande underhållskostnader för nästa budgetår kunna beräknas till i runt tal 252 kronor per flygtimme. I likhet med flygförvaltningen har departementschefen funnit erforderligt att härutöver beräkna ett särskilt belopp för att täcka kostnadsstegringar till följd av övergång till reaktionsmotorer med axialkompressorer.

Övergången till mera bränslekrävande flygplantyper medför ofrånkomliga merkostnader. Departementschefen föreslår emellertid att ökningen för nästa budgetår begränsas till i runt tal 5 500 000 kronor.

Med hänsyn till höjda löner och priser, nytillkommen materiel samt ökat utbildningsbehov torde det icke heller i fråga om övriga utgifter under anslaget vara möjligt att undvika kostnadsstegringar.

Med beaktande av det anförda föreslår departementschefen att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med ett belopp av 106 000 000 kronor. Departementschefen har därvid räknat med att av befintlig reservation ett belopp av i runt tal 2 000 000 kronor skall kunna utnyttjas för att nedbringa anslagsbehovet.

Utskottet finner sig på av departementschefen anförda skäl böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning, som innebär en anslagshöjning av 3 000 000 kronor. Härvid har räknats med att av befintlig reservation ett belopp av i runt tal 2 000 000 kronor skall kunna utnyttjas för att nedbringa anslagsbehovet.

Utskottet vill erinra om att årets riksdag under förevarande anslagsrubrik anvisat ett tilläggsanslag av 1 650 000 kronor.

Av det anförda följer, att utskottet avstyrker det motionsvis gjorda yrkandet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 258 och II: 305, såvitt nu är i

fråga, till *Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 106 000 000 kronor.

105:o) **Flygvapnet: Drivmedelsförråd m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 119, s. 184 och 185), innebärande en av ökade transportkostnader föranledd anslagshöjning av 1 700 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 6 700 000 kronor.

106:o) **Flygvapnet: Anskaffning av drivmedelsutrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 120, s. 185—187), innebärande en anslagsminskning av 200 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Anskaffning av drivmedelsutrustning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 1 800 000 kronor.

107:o) **Flygvapnet: Ökning av drivmedelslagringen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 121, s. 187 och 188), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Ökning av drivmedelslagringen* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kronor.

FASTIGHETER

108:o) **Flygvapnet: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Flygvapnets delfond.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 122) har riksdagen redan fattat beslut (riksdagens skrivelse nr 132), varom utskottet velat här erinra.

BIDRAG OCH UNDERSTÖD

109:o) **Flygvapnet: Understöd åt privatflyget.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 123, s. 188 och 189), innebärande en av höjda arvoden till viss instruktörspersonal vid Svenska aeroklubben föranledd anslagshöjning av 3 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Understöd åt privatflyget* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 409 000 kronor.

Vissa för försvaret gemensamma ändamål

KRIGSARKIVET

110:o) **Krigsarkivet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 124, s. 190 och 191), innebärande en av automatiska kostnadsökningar föranledd anslagshöjning av 23 000 kronor, hemställer utskottet, att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för krigsarkivet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	74 600
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	30 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	141 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	72 700
	<hr/>
	Summa kronor 319 400

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	8 400
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 311 000

b) till *Krigsarkivet: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 311 000 kronor.

111:o) **Krigsarkivet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 125, s. 191 och 192), innebärande en av höjda bränslepriser och höjda löner åt städningsspersonalen föranledd anslagshöjning av 2 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Krigsarkivet: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

112:o) **Krigsarkivet: Samlingars konservering m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 126, s. 192), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Krigsarkivet: Samlingars konservering m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 kronor.

113:o) **Krigsarkivet: Inredning av vissa arkivaliemagasin.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 127, s. 192 och 193), innebärande medelsanvisning för inredning av vissa arkivaliemagasin i Sundbyberg, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Krigsarkivet: Inredning av vissa arkivaliemagasin* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 29 000 kronor.

ARMÉMUSEUM

114:o) **Armémuseum: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 128, s. 193—195), innebärande en av automatiska kostnadsökningar föranledd anslagshöjning av 1 000 kronor, hemställer utskottet, att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för armémuseum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	98 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	18 350
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	27 130
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	38 520
	<hr/>
	Summa kronor 182 000

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	15 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 167 000

b) till *Armémuseum: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 167 000 kronor.

115:o) **Armémuseum: Omkostnader. Armémuseum: Samlingars konservering m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 129 och 130, s. 195), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1957/58 anvisa

a) till *Armémuseum: Omkostnader* ett förslagsanslag av 45 000 kronor;

b) till *Armémuseum: Samlingars konservering m. m.* ett reservationsanslag av 12 000 kronor.

FÖRSVARETS FORSKNINGSANSTALT

116:o) **Försvarets forskningsanstalt: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 131, s. 196—200) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för försvarets forskningsanstalt, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarets forskningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58, dels ock till Försvarets forskningsanstalt: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 4 620 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Lundström* och *Söderquist* (I: 252) och den andra inom andra kammaren av herrar *Boija* och *Wedén* (II: 298), i vilka hemställts, att riksdagen med ändring av Kungl. Maj:ts förslag måtte besluta om inrättande av sex tjänster för forskardocenter i Ce 30 med placering vid försvarets forskningsanstalt till en sammanlagd kostnad av 142 128 kronor,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Eskilsson* och fröken *Andersson* (I: 253) och den andra inom andra kammaren av herr *Munktell m. fl.* (II: 297), i vilka hemställts, att riksdagen med ändring av Kungl. Maj:ts förslag härutinnan måtte besluta att inrätta sex nya tjänster vid försvarets forskningsanstalt för forskardocenter i lönegrad Ce 30 och att anvisa därför behövliga anslag eller 142 128 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna II: 298 och II: 297.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 910 000 kronor.

Departementschefen framhåller, att under senare år skett en successiv utvidgning av forskningsanstaltens organisation, främst genom inrättande av nya tjänster för forskare i ledande ställning. Departementschefen finner det angeläget att denna utbyggnad fortsättes. Forskningsanstalten har för nästa budgetår räknat med ett 40-tal nytillkommande tjänster för kvalificerad forskarpersonal. I detta antal ingår sex tjänster för forskardocent i Ce 30, vilka saknar motsvarighet i anstaltens nuvarande organisation. Departementschefen är icke för närvarande beredd att tillstyrka, att tjänster av denna typ tillföres forskningsanstalten. För egen del räknar departementschefen för utökning av den ledande forskarpersonalen med 13 nya tjänster, varav fyra för laboratoriechef eller laborator i högst Cp eller Cr 10, tre för laboratoriechef eller laborator i högst Ce 33, fyra för laborator eller förste forskningsingenjör i högst Ce 31 samt två för förste forskningsingenjör eller forskningsingenjör i högst Ce 29. Därjämte föreslår de-

partementschefen att nio tjänster för forskningsingenjör i Ce 27 överföres från forskningsanslaget till förevarande anslag.

Departementschefen är icke i detta sammanhang beredd att tillstyrka förslagen om uppflyttning av tjänsterna för överdirektör och avdelningschef. Departementschefen tillstyrker icke heller övriga förslag om personalförändringar i vidare mån än att han föreslår att tjänster för en kansli-skrivare i Ce 15, tre kontorister i Ce 13, två kanslibiträden i Ce 11 och ett tekniskt biträde i Ce 11 ordinariesättes.

Utskottet. Forskningsanstalten omorganiserades enligt beslut av 1954 års riksdag. Därvid beslöts en väsentlig utbyggnad av organisationen. Denna organisation har sedermera ytterligare utbyggts. Sålunda ha under föregående budgetår inrättats 11 och under innevarande budgetår 14 nya ledande forskarbefattningar. I sina anslagsäskanden för nästa budgetår har anstalten begärt medel för anställande av ytterligare forskare i ledande ställning. Utskottet finner det angeläget, att den påbörjade utbyggnaden fortsätter.

I detta sammanhang vill utskottet erinra om att utskottet i samband med forskningsanstaltens förenämnda omorganisation år 1954 uttalade i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 134, att den då beslutade förstärkningen av forskarresurserna finge anses utgöra ett led i en successiv utbyggnad av anstalten. Enligt departementschefens nu föreliggande förslag skall den ledande forskarpersonalen utökas med 13 nya tjänster. Detta förslag innebär enligt utskottets mening en värdefull personalförstärkning. Med hänsyn härtill och till utskottets förenämnda uttalande vill utskottet tillstyrka, att utbyggnaden för närvarande begränsas i enlighet med nämnda förslag. Härav följer, att utskottet icke biträder de motionsvis gjorda yrkandena om inrättande därutöver av 6 tjänster för forskardocent i Ce 30. Såsom departementschefen framhållit sakna dessa tjänster motsvarighet i anstaltens nuvarande organisation. Det är möjligt, att ett tillförande till anstalten av tjänster av denna typ kan vara till fördel för densamma men frågan synes utskottet ur skilda synpunkter först böra bli föremål för närmare prövning.

Departementschefens förslag i övrigt under förevarande punkt tillstyrkas av utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 252 och II: 298 samt I: 253 och II: 297,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för försvarets forskningsanstalt, som för-anledas av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 januari 1957 föreslagit;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets forskningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	800 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	13 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	2 754 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 052 500
	Summa kronor 4 620 000

c) till *Försvarets forskningsanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 4 620 000 kronor.

117:o) **Försvarets forskningsanstalt: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 132, s. 200 och 201), innebärande en av automatiska kostnadsökningar föranledd anslagshöjning av 75 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets forskningsanstalt*: *Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 650 000 kronor.

118:o) **Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 133, s. 201 och 202) att dels till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 13 200 000 kronor, dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar av materiel för försvarets forskningsanstalts verksamhet må utläggas inom en kostnadsram av 1 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 12 600 000 kronor.

Med hänsyn till den fortgående utvidgningen av forskningsanstaltens verksamhet samt till inträffade pris- och löneökningar finner departementschefen en höjning av anslaget vara erforderlig. Departementschefen anser emellertid att anslagshöjningen bör begränsas till 600 000 kronor, vilket skulle innebära att anslaget för nästa budgetår uppföres med 13 200 000 kronor. Vid beräkningen av medelsbehovet utgår departementschefen från att anstalten även under nästa budgetår mot särskild ersättning skall utföra forsknings- och utvecklingsuppdrag för försvarsgrensförvaltningarnas och andra uppdragsgivares räkning i ungefär samma omfattning som för närvarande. Vidare räknar departementschefen med att nio tjänster för forskningsingenjör i Ce 27 överföres från detta anslag till

forskningsanstaltens avlöningsanslag (jfr behandlingen i det föregående av avlöningsanslaget). Departementschefen förutsätter, att erforderliga kostnader för utveckling av elektronrör m. m. liksom under innevarande budgetår skall bestridas från förevarande anslag, i den mån icke andra medel står till förfogande för detta ändamål. Liksom för innevarande budgetår bör enligt departementschefen utverkas riksdagens bemyndigande att medgiva anstalten att utlägga materielbeställningar intill ett belopp av 1 500 000 kronor utöver anvisade medel.

Utskottet tillstyrker departementschefens beräkningar av medelsbehovet under förevarande anslag. Utskottet finner sig vidare böra tillstyrka, att liksom för innevarande budgetår forskningsanstalten bemyndigas att utöver anslaget utlägga materielbeställningar inom en kostnadsram av 1 500 000 kronor. Vad departementschefen i övrigt anfört under nu ifrågasvarande punkt har ej heller givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) till *Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 13 200 000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar av materiel för försvarets forskningsanstalts verksamhet må utläggas inom en kostnadsram av 1 500 000 kronor.

119:o) **Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av viss utrustning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 134, s. 203 och 204) att dels till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor, dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 januari 1957 angivits medgiva att därutöver beställningar må utläggas inom en kostnadsram av 750 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 400 000 kronor.

Forskningsanstalten äskar under förevarande anslag en betydande ökning av medelsanvisningen. Större delen av det äskade anslaget beräknas för inredning av nytillkommande lokaler inom kvarteret Garnisonen i Stockholm. För egen del anser departementschefen det också nödvändigt att medel anvisas för ändamålet. Då emellertid betalningsutfallet till stor del torde komma att inträffa först under budgetåret 1958/59, anser departementschefen sig för nästa budgetår endast böra räkna med cirka hälften av det av anstalten beräknade medelsbehovet för sagda ändamål.

Därjämte torde Kungl. Maj:t böra utverka riksdagens bemyndigande att medgiva anstalten att intill ett belopp av 750 000 kronor utöver anvisade medel utlägga beställningar på materiel m. m. för inredning och utrustning av ifrågavarande lokaler. Medel bör vidare anvisas bland annat för ny telefonväxel vid avdelning 1 samt för inredning m. m. av lokaler för kärnfysikalisk forskning. Med beaktande av vad departementschefen nu anfört föreslås att anslaget uppföres med 1 500 000 kronor, innebärande en höjning med 1 100 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) till *Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av viss utrustning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 januari 1957 angivits medgiva att därutöver beställningar må utläggas inom en kostnadsram av 750 000 kronor.

FÖRSVARETS SOCIALBYRÅ

120:o) **Försvarets socialbyrå: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 135, s. 204 och 205), innebärande en av automatiska kostnadsändringar föranledd anslagshöjning av 14 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets socialbyrå, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	34 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	7 350
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	174 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	58 650
	<hr/>
	Summa kronor 275 000

b) till *Försvarets socialbyrå: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kronor.

121:o) **Försvarets socialbyrå: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 136, s. 205 och 206), innebärande en av automa-

tiska kostnadsändringar föranledd anslagshöjning av 4 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets socialbyrå: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 137 000 kronor.

122:o) **Försvarets socialbyrå: Vissa civilanställningsåtgärder.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 137, s. 206 och 207), innebärande en anslagshöjning av 200 000 kronor, som utgör beräknad kostnadsökning för tjänstepremier, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets socialbyrå: Vissa civilanställningsåtgärder* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 950 000 kronor.

FÖRSVARSHÖGSKOLAN

123:o) **Försvvarshögskolan: Avlöningar.** Utskottet, som tillstyrker, att till chefen för försvarshögskolan, generalmajoren G. A. Westring, må utgå en avlöningsförstärkning med 2 400 kronor för år från och med den 1 april 1957, har icke något att erinra mot den verkställda beräkningen i övrigt av förevarande anslag (punkt 138, s. 207—209) och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarshögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	92 700
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	30 400
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	59 630
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	15 600
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	40 770
	<hr/>
	Summa kronor 239 100

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	24 100
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 215 000

b) till *Försvvarshögskolan: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 215 000 kronor.

124:o) **Försvarshögskolan: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 139, s. 209), innebärande en anslagsminskning av 14 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarshögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

FÖRSVARETS LÄROVERK

125:o) **Försvarets läroverk: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 140, s. 209—211), innebärande en huvudsakligen av ökad medelsanvisning för timarvoden föranledd anslagshöjning av 78 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) ur personalförteckningen för försvarets läroverk utsluta en på övergångsstat uppförd tjänst för adjunkt i lönegraden Ca 29;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets läroverk, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	481 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	4 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	158 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	170 600
	<hr/>
	Summa kronor 815 000

c) till *Försvarets läroverk: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 815 000 kronor.

126:o) **Försvarets läroverk: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 141, s. 211 och 212), innebärande en anslagsminskning av 1 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets läroverk: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

FÖRSVARETS BREVSKOLA

127:o) **Försvarets brevskola: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 142, s. 212—214), innebärande, förutom automatiska kostnadsändringar, att som alternativ till nuvarande beställning i Ma 30 för skolchefen inrättas en arvodesbefattning för pensionerad officer med arvode motsvarande löneklass 1:32, hemställer utskottet,

att riksdagen må
a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets brevskola,
att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	41 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	5 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	1 560
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	66 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	33 540
	Summa kronor 147 100

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	4 100
	Nettoutgift kronor 143 000

b) till *Försvarets brevskola: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 143 000 kronor.

128:o) **Försvarets brevskola: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 143, s. 214), innebärande en av ökade bränslekostnader föranledd anslagshöjning av 2 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets brevskola: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 32 000 kronor.

SJUKVÅRDSMATERIEL M. M.

129:o) **Sjukvårdsmateriel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 144, s. 214 och 215), innebärande en anslagshöjning av 110 000 kronor, varav ett belopp av 60 000 kronor hänförs till ett återupptagande i normal omfattning av repetitionsövningarna, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjukvårdsmateriel* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 1 650 000 kronor.

130:o) **Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 145, s. 215 och 216) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 1 900 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 250 000 kronor.

Utskottet. Med hänsyn till de omfattande brister, som alltjämt föreliggande beträffande sjukvårdsmateriel för utrustnings- och ersättningsändamål, finner utskottet den föreslagna anslagshöjningen av 650 000 kronor i hög grad påkallad och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 1 900 000 kronor.

FÖRSVARETS SJUKVÅRDSFÖRRÅD

131:o) **Försvarets sjukvårdsförråd: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 146, s. 216—219), innebärande, förutom automatiska kostnadsändringar, dels överflyttande till förevarande anslag av kostnaderna för avlönande av en apotekare i Cg 27 och ett apoteksbiträde i Cg 8, dels utbyte av en tjänst för förrådsförman i Ce 13 mot en ordinarie sådan tjänst, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) på personalförteckningen för försvarets sjukvårdsförråd uppföra en tjänst för förrådsförman i lönegrad Ca 13;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets sjukvårdsförråd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	45 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	58 300
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	32 200
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	278 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	98 400
	Summa kronor 511 900

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	47 800
Ersättning från Norrbottens läns landsting för lön åt apotekare och tekniskt biträde vid läkemedelscentralen i Boden, <i>förslagsvis</i>	30 100
	Nettoutgift kronor 434 000

c) till *Försvarets sjukvårdsförråd: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 434 000 kronor.

132:o) **Försvarets sjukvårdsförråd: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 147, s. 219), innebärande en anslagshöjning av 12 000 kronor, beroende på belastningen av anslaget samt uppräknig av pensionsavgifter för två apotekare, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets sjukvårdsförråd: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 92 000 kronor.

GARNISONSSJUKHUSEN

133:o) **Garnisonssjukhusen: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 148, s. 220 och 221), innebärande en anslagsminskning av 370 000 kronor, som i huvudsak föranledes av att driften vid garnisonssjukhuset i Boden från och med den 1 januari 1957 övertagits av Norrbottens läns landsting, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för garnisonssjukhusen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	82 400
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	33 900
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	110 500
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	960 000
5. Avlöningar till viss arbetarpersonal, <i>förslagsvis</i>	74 800
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	276 800
	<hr/>
	Summa kronor 1 538 400

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	28 400
Vårdavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 350 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 160 000

b) till *Garnisonssjukhusen: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 160 000 kronor.

134:o) **Garnisonssjukhusen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 149, s. 221 och 222), innebärande en anslagsminskning av 185 000 kronor, som föranledes av att driften vid garnisonssjukhuset i Boden från och med den 1 januari 1957 övertagits av Norrbottens läns landsting, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Garnisonssjukhusen: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 185 000 kronor.

135:o) **Garnisonssjukhusen: Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 150, s. 222—224), innebärande en anslagsminskning av 26 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) ur personalförteckningen för karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar utesluta en beställning för regementsläkare i lönegrad Ce 29;

b) fastställa följande avlöningsstat för karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	38 200
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	12 840
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	12 570
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	282 300
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	24 390
	<hr/>
	Summa kronor 370 300

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	10 300
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 360 000

c) till *Garnisonssjukhusen: Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 360 000 kronor.

MILITÄRAPOTEKET

136:o) **Militärapoteket: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 151, s. 224—226), innebärande en anslagshöjning av 19 000

kronor, som föranledes av, förutom automatiska kostnadsändringar, att en tjänst för laboratoriebiträde i Cg 8 uppflyttas till Cg 11, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) på personalförteckningen för militärapoteket uppföra en tjänst för kontorsbiträde i lönegrad Ca 8;

b) fastställa följande avlöningsstat för militärapoteket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	32 700
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	12 100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	496 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	168 000
	<hr/>
	Summa kronor 709 400

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	9 400
Överskott på förrådstitel, <i>förslagsvis</i>	230 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 470 000

c) till *Militärapoteket*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 470 000 kronor.

137:o) **Militärapoteket: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 152, s. 227), innebärande en anslagsminskning av 3 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Militärapoteket*: *Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 49 000 kronor.

FÖRSVARETS TANDVÅRD

138:o) **Försvarets tandvård: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 153, s. 227 och 228), innebärande en av automatiska kostnadsändringar föranledd anslagshöjning av 40 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets tandvård, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 306 800
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	373 200
	Summa kronor 1 680 000

b) till *Försvarets tandvård: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 680 000 kronor.

139:o) **Försvarets tandvård: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 154, s. 229), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets tandvård: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 265 000 kronor.

MILITÄRPSYKOLOGISKA INSTITUTET

140:o) **Militärpsykologiska institutet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 155, s. 229—231), innebärande en anslagsökning av 30 000 kronor, som föranledes av, förutom automatiska kostnadsändringar, ökade utgifter för arvoden åt sakkunniga m. fl., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) på personalförteckningen för militärpsykologiska institutet uppföra en tjänst för kontorsbiträde i lönegrad Ca 8;

b) fastställa följande avlöningsstat för militärpsykologiska institutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	34 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	70 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	125 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	45 100
	Summa kronor 275 000

c) till *Militärpsykologiska institutet: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kronor.

141:o) **Militärpsykologiska institutet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 156, s. 232), innebärande en av automatiska

kostnadsändringar föranledd anslagshöjning av 5 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Militärpsykologiska institutet: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

CENTRALA VÄRNPLIKTSBYRÅN

142:o) **Centrala värnpliktsbyrån: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 157, s. 233—235) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för centrala värnpliktsbyrån, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för centrala värnpliktsbyrån, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58, dels ock till Centrala värnpliktsbyrån: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 649 000 kronor.

Departementschefen tillstyrker att vid centrala värnpliktsbyrån inrättas en tjänst för maskinoperatör i Cg 15, vilken under innehavaren av den befintliga tjänsten för maskintekniker i Ce 19 bör svara för statistikdetaljens maskinavdelning.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslås att en tjänst för kontorist i Ce 13 uppflyttas till kansliskrivare i lönegrad 15. Departementschefen har ingen erinran mot att tjänsten ordinariesättes. En kontorsbiträdestjänst i Ca 8 kan därvid indragas.

Vidare föreslås att en förste aktuarietjänst i Ce 29 samt en kontoristtjänst i Ce 13 och två kanslibiträdestjänster i Ce 11 ordinariesättes. Vid bifall härtill kan tre kontorsbiträdestjänster i Ca 8 indragas.

Utskottet. Under erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, tillstyrker utskottet av departementschefen framlagda förslag till personalförändringar och anslagsberäkningar.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för centrala värnpliktsbyrån, som föranledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 januari 1957 föreslagit;

b) fastställa följande avlöningsstat för centrala värnpliktsbyrån, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	228 300
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	94 700
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	780
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	261 100
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	189 120
	<hr/>
	Summa kronor 774 000

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	74 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 700 000

c) till *Centrala värnpliktsbyrån*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

143:o) **Centrala värnpliktsbyrån: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 158, s. 236), innebärande en anslagsminskning av 17 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Centrala värnpliktsbyrån: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 70 000 kronor.

144:o) **Centrala värnpliktsbyrån: Adresseringsmaskiner m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 159, s. 236 och 237), innebärande en anslagshöjning av 49 000 kronor, avseende ökad årskostnad för värnpliktsbyråns hålkortsanläggning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Centrala värnpliktsbyrån: Adresseringsmaskiner m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 269 000 kronor.

INSKRIVNINGSVÄSENDET

145:o) **Inskrivningskostnader. Inskrivningsrådet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 160 och 161, s. 237 och 238), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1957/58 anvisa

a) till *Inskrivningskostnader* ett förslagsanslag av 750 000 kronor;

b) till *Inskrivningsrådet* ett anslag av 9 000 kronor.

VISSA ÖVRIGA GEMENSAMMA ÄNDAMÅL

146:o) **Vissa specialundersökningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 162, s. 238), innebärande en anslagshöjning av 60 000 kronor, som föranledes av repetitionsövningsverksamhetens återupptagande och ökade kostnader för specialundersökningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa specialundersökningar m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 385 000 kronor.

147:o) **Personalvårdsverksamhet m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 163, s. 239 och 240) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 277 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Weiland m. fl.* (I: 27) och den andra inom andra kammaren av herr *Gustafsson* i *Bogla m. fl.* (II: 44), hemställt, att riksdagen måtte för ökat bidrag till soldathemsverksamheten utöver vad som av Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagits för budgetåret 1957/58 anvisa 50 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 44.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 255 000 kronor.

Chefen för försvarsstaben föreslår att den medelsanvisning till soldathemsverksamhet och därmed likartade ändamål, som hittills skett under förevarande anslag, från och med nästa budgetår överflyttas till ett nytt anslag, benämnt Soldathemsverksamhet m. m.

För ändamål som enligt riksstatsuppställningen för innevarande budgetår hänför sig till förevarande anslag hemställer chefen för försvarsstaben om ökad medelsanvisning med sammanlagt 72 500 kronor, därav 50 000 kronor för ökat bidrag till soldathemsverksamheten.

Departementschefen anser sig icke beredd att föreslå någon ändring beträffande redovisningen av de utgifter, som hänför sig till det nuvarande anslaget till personalvårdsverksamhet m. m. Någon ytterligare medelsanvisning till soldathemsverksamhet kan departementschefen alltså icke tillstyrka. Beträffande övriga yrkanden anser departementschefen sig böra förorda vad chefen för försvarsstaben föreslagit. I enlighet därmed bör anslaget uppräknas med 22 500 kronor, vilken summa lämpligen bör avrundas till jämnt 22 000 kronor.

Utskottet. Departementschefen föreslår, att förevarande anslag uppräknas med 22 000 kronor, vilket belopp avses för andra ändamål under anslaget än soldathemsverksamheten. För att bereda jämväl denna verksamhet ökat bidrag har i överensstämmelse med förslag av chefen för försvarsstaben motionsvis yrkats en ytterligare höjning av anslaget med 50 000 kronor.

Med hänsyn till den gagnande verksamhet, som soldathemmen bedriva, hade enligt utskottets mening en ökad medelstildelning för detta ändamål varit motiverad. I nuvarande ekonomiska läge är utskottet emellertid icke berett förorda, att anslaget uppräknas utöver Kungl. Maj:ts förslag. Det motionsvis gjorda yrkandet avstyrkes alltså.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 27 och II: 44, till *Personalvårdsverksamhet m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 277 000 kronor

148:o) **Försvarsupplysning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 164, s. 241), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Försvarsupplysning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 140 000 kronor.

149:o) **Fritidsundervisning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 165, s. 241), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Fritidsundervisning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

150:o) **Försvarsfilm.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 166, s. 242) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 437 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 520 000 kronor.

Departementschefen föreslår att medel för de från förevarande anslag avlönade befattningshavarna skall beräknas under respektive försvarsgrenars avlöningsanslag. För närvarande utgöres denna personal av tre filmregissörer — en vid varje försvarsgrensstabs filmdetalj — samt en materialförvaltare och ett tekniskt biträde vid arméstabens respektive marinstabens filmdetalj. Kostnaderna för avlöningar till ifrågakvarande personal uppgår till i runt tal 83 000 kronor. Departementschefen räknar i övrigt icke med någon ändrad medelstildelning under anslaget varför detta torde kunna minskas med sistnämnda belopp.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Försvarsfilm* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 437 000 kronor.

151:o) **Publikations- och blankettryck.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 167, s. 243), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Publikations- och blankettryck* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 800 000 kronor.

152:o) **Lottaorganisationen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 168, s. 243 och 244) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 600 000 kronor.

Utskottet har under anslaget Armén: Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m. tillstyrkt Kungl. Maj:ts förslag om höjning av daglönerna för medlemmar av frivilligorganisationerna. På grund härav beräknas medelsbehovet under förevarande anslag öka med 100 000 kronor.

Utskottet, som tillstyrker anslagsberäkningen, hemställer, att riksdagen må till *Lottaorganisationen* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kronor.

153:o) **Vissa signalförbindelser m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 169, s. 244 och 245) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar av signalmateriel m. m. inom en kostnadsram av 10 400 000 kronor, dels ock till Vissa signalförbindelser m. m. för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 7 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 7 000 000 kronor. Riksdagen har härutöver medgivit utläggande av beställningar inom en kostnadsram av 5 775 000 kronor.

Utskottet finner i likhet med departementschefen, att ifrågakvarande anskaffningar äro av mycket angelägen beskaffenhet. Utskottet vill därför tillstyrka, att kostnadsramen för beställningsbemyndigandena bestämes till 10 400 000 kronor och att anslaget höjes med 500 000 kronor till 7 500 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:ts att medgiva utläggande av beställningar av signalmateriel m. m. inom en kostnadsram av 10 400 000 kronor;

b) till *Vissa signalförbindelser m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 7 500 000 kronor.

154:o) **Anskaffning av taggtråd. Borttagande av pansarhinder m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 170 och 171, s. 245 och 246), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1957/58 anvisa

a) till *Anskaffning av taggtråd* ett reservationsanslag av 100 000 kronor;

b) till *Borttagande av pansarhinder m. m.* ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

155:o) **Järnvägskrigsbromateriel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 172, s. 246 och 247), innebärande en anslagshöjning av 500 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Järnvägskrigsbromateriel* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.

156:o) **Engångsanskaffning av musikinstrument.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 173, s. 247 och 248), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Engångsanskaffning av musikinstrument* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

Diverse

157:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 174 och 175, s. 249) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1957/58 anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* ett förslagsanslag av 69 000 kronor;

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 381 000 kronor.

158:o) **Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag för ifrågavarande ändamål (punkt 176) har riksdagen redan fattat beslut (riksdagens skrivelse nr 132), varom utskottet velat här

erinra.

159:o) **Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 177, s. 250 och 251), innebärande en anslagshöjning av 350 000 kronor, får utskottet, under erinran om att den under byggnad varande ammunitionsreservfabriken beräknas bliva färdigställd för inflyttning av produktionsutrustning under år 1957, hemställa,

att riksdagen må till *Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

160:o) **Ersättning för automobilskatt.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 178, s. 251), innebärande en anslagshöjning av 300 000 kronor, som föranledes av återupptagandet av repetitionsövningarna, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning för automobilskatt* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 4 500 000 kronor.

161:o) **Ersättning för rustning och rotering. Resestipendier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 179 och 180, s. 251 och 252), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1957/58 anvisa

a) till *Ersättning för rustning och rotering* ett förslagsanslag av 15 000 kronor;

b) till *Resestipendier* ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

162:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 181, s. 252 och 253) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 350 000 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet anfört i ämnet vid behandlingen av frågor rörande personaluppsättningen inom vissa avdelningar i statsdepartementen m. m. har i försvarsdepartementets avlösningsstat föreslagits uppförd en förslagsvis betecknad post, benämnd »Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft». Beräklandet av medel för ifrågavarande ändamål under förevarande anslag medför en minskning av medelsbehovet under fjärde huvudtitelns anslag Kommittéer och utredningar genom sakkunniga. Medelsbehovet minskas vidare genom tillkomsten av anslaget Kostnader för vissa nämnder m. m. Med beaktande härav beräknas nu förevarande anslag till 150 000 kronor, innebärande en anslagsminskning av 200 000 kronor.

Utskottet. Under erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, har utskottet icke något att invända mot den under förevarande punkt gjorda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

163:o) **Kostnader för vissa nämnder m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 182, s. 253) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 165 000 kronor.

Chefen för finansdepartementet har vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor på grundval av förslag i ämnet av en särskild tillkallad utredningsman till behandling upptagit frågor rörande personaluppsättningen inom vissa avdelningar i statsdepartementen m. m. Utredningsmannen har såvitt avser försvarsdepartementets verksamhetsområde föreslagit att medel för riksvärderingsnämnden, de lokala värderingsnämnderna, försvarets skaderegleringsnämnd, försvarets skolnämnd, sakkunniga för rådgivning i publicitetsfrågor, försvarets fastighetsnämnd och försvarets personalnämnd, för vilka kostnaderna för närvarande bestrides från fjärde huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga, skall anvisas under ett särskilt anslag. Med tillstyrkan härav föreslår departementschefen, under hänvisning tillika till vad chefen för finansdepartementet anfört i ämnet, att för nästa budgetår uppföres ett förslagsanslag å 165 000 kronor, benämnt »Kostnader för vissa nämnder m. m.». Tillkomsten av det nya anslaget medför en minskning av medelsbehovet under kommittéanslaget.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, har icke något att invända mot den under förevarande punkt gjorda anslagsberäkningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Kostnader för vissa nämnder m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 165 000 kronor.

164:o) **Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m. Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m. Vissa ersättningar för inskränkningar i förfoganderätten till fast egendom.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 183—185, s. 253 och 254), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1957/58 anvisa

a) till *Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* ett reservationsanslag av 25 000 kronor;

b) till *Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m.* ett förslagsanslag av 1 300 000 kronor;

c) till *Vissa ersättningar för inskränkningar i förfoganderätten till fast egendom* ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

165:o) **Ersättning för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under 1914—1919 års världskrig.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 186, s. 255), innebärande en av anslagsbelastningen, stigande ålder och fortlöpande avgång bland livräntetagarna föranledd anslagsminskning av 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under 1914—1919 års världskrig*, för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

166:o) **Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 187, s. 255 och 256), innebärande en anslagsminskning av 600 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring*, för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 14 400 000 kronor.

167:o) **Omskolning av i militärtjänst skadade.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 188, s. 256 och 257), innebärande en anslagshöj-

ning av 20 000 kronor, som avser förhöjda bidrag till omskolning och yrkesutbildning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Omskolning av i militärtjänst skadade* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 170 000 kronor.

168:o) **Bidrag till utförande av vissa anordningar för luftvärn. Extra utgifter. Rationaliseringsförsök.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 189—191, s. 257 och 258), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1957/58 anvisa

a) till *Bidrag till utförande av vissa anordningar för luftvärn* ett reservationsanslag av 500 000 kronor;

b) till *Extra utgifter* ett reservationsanslag av 400 000 kronor;

c) till *Rationaliseringsförsök* ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

Uppskjutna frågor

169:o) Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande i fråga om nedannämnda av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

punkten 4: Försvarets civilförvaltning: Avlöningar. Försvarets civilförvaltning: Omkostnader,

punkten 13: Armétygförvaltningen: Avlöningar. Armétygförvaltningen: Omkostnader,

punkten 15: Arméintendenturförvaltningen: Avlöningar. Arméintendenturförvaltningen: Omkostnader,

punkten 16: Marinförvaltningen: Avlöningar. Marinförvaltningen: Omkostnader,

punkten 17: Flygförvaltningen: Avlöningar. Flygförvaltningen: Omkostnader,

punkten 18: Försvarets förvaltningsdirektion: Avlöningar. Försvarets förvaltningsdirektion: Omkostnader,

punkten 24: Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.,

punkten 47: Armén: Remontering,

punkten 65: Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl. samt

punkten 97: Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl.;
vilket utskottet härmed får för riksdagen
anmäla.

Stockholm den 2 april 1957

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Gustaf Karlsson, Ohlon, Gillström, Näsström, Hesselbom, Gustaf Andersson, Ivar Johansson, Einar Persson, Sundelin, Birger Andersson, Thun, Pålsson, Holmqvist, Jacobsson och Svärd; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Malmberg, Thapper, Ståhl, Jansson i Kalix, fröken Elmén, herrar Rubbestad, Svensson i Alingsås, Gustafsson i Stockholm, Karlsson i Olofström, Nihlfors, Lassinantti, Heckscher och Hjalmarson.

Reservationer

1) vid *punkten 116* (Försvarets forskningsanstalt: Avlöningar) av herrar Ohlon, Jacobsson, Svärd, Skoglund i Doverstorp, Malmberg, Ståhl, fröken Elmén, herrar Nihlfors, Heckscher och Hjalmarson, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 252 och II: 298 samt I: 253 och II: 297 och att därför

dels andra stycket i utskottets yttrande bort ha följande lydelse:

»Forskningsanstalten har i sina anslagsäskanden upptagit bland annat sex tjänster för forskardocent i Ce 30. Enligt utskottets mening har anstalten anfört synnerligen starka skäl för sitt förslag. Här må allenast framhållas, att anstalten har stor personalbrist och stora svårigheter att konkurrera om kvalificerade forskare. Det oaktat har anstalten nått betydande och snabba resultat. De föreslagna docentbefattningarna med sin begränsning i fråga om anställningstiden synas, såsom forskningsanstalten framhållit, erbjuda stora fördelar, då det gäller att tillgodose önskemålet att för en högaktuell men till tiden mera begränsad forskningsuppgift eller för en tillfällig forcering av verksamheten inom visst område till anstalten knyta personer med dokumenterad vetenskaplig skicklighet och intresse för forskning. Utskottet anser det alltså vara av särskild betydelse för anstalten, att dessa befattningar inrättas, och då den härige-

nom ökade medelsanvisningen inskränker sig till allenast 142 128 kronor, vill utskottet tillstyrka förslaget härom. Det av Kungl. Maj:t äskade anslaget hör alltså uppräknas med, i avrundat tal, 142 000 kronor till 4 762 000 kronor, med den fördelning på anslagsposter och den ändring i personalförteckningen, som utskottet i det följande föreslår.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 252 och II: 298 samt I: 253 och II: 297,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för försvarets forskningsanstalt, som för-
anledes av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 januari 1957 och utskottet föreslagit;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets forskningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	800 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	13 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	2 864 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 084 500
	Summa kronor 4 762 000

c) till *Försvarets forskningsanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 4 762 000 kronor.»

2) vid *punkten 147* (Personalvårdsverksamhet m. m.) av herrar *Ohlon, Ivar Johansson, Sundelin, Pålsson, Jacobsson, Malmborg, Ståhl, fröken Elmén, herrar Rubbestad, Nihlfors* och *Heckscher*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 27 och II: 44 och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Soldathemmen bedriva en omfattande och för krigsmaktens manskapspersonal betydelsefull verksamhet. Soldathemmens ekonomiska läge är emellertid i hög grad prekärt. För att denna verksamhet skall kunna bedrivas med önskvärd intensitet är en ökad bidragstilldelning erforderlig. Erinras må, att det nu utgående statsbidraget, 100 000 kronor, varit oförändrat sedan år 1950. De avsevärda prishöjningar på olika områden, som sedan dess inträffat, ha alltså icke återspeglats beträffande denna del av den personalvårdande verksamheten. Chefen för försvarsstaben har med

hänsyn härtill föreslagit, att ifrågavarande bidrag höjes med 50 000 kronor. Samma yrkande framställs i de föreliggande motionerna. Även utskottet finner starka skäl tala för detta förslag och vill därför tillstyrka, att för beredande av ökat bidrag till soldathemsverksamheten det av Kungl. Maj:t under förevarande punkt äskade anslaget höjes med 50 000 kronor till 327 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 27 och II: 44, till *Personalsvårdsverksamhet m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 327 000 kronor.»